

T á j é k o z t a t ó

**Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata
gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak
2020. évi ellátásáról**

Tartalom:

Bevezető	3. oldal
I. Szombathely város népességi, demográfiai helyzete a 0-18 éves korosztály tekintetében.....	3. oldal
II. Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata által nyújtott pénzügyi, természetbeni ellátások.....	3. oldal
III. Az Önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások.....	4. oldal
IV. Jövőre vonatkozó javaslatok, célok.....	35. oldal
V. Bűnmegelőzés Szombathely Városában.....	38. oldal
VI. Az Önkormányzat és a civil szervezetek közötti együttműködés.....	42. oldal

Bevezető:

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban Gyvt.) 96. § (6) bekezdése szerint a települési önkormányzat a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról minden év május 31. napjáig – a külön jogszabályban meghatározott tartalommal - évente átfogó értékelést készít. Az értékelést – települési önkormányzat esetén a képviselő-testület általi megtárgyalást követően – meg kell küldeni a gyámhatóságnak.

A gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX.10.) Korm. rendelet 10. számú melléklete tartalmazza a Gyvt. 96. § (6) bekezdés szerinti átfogó értékelés tartalmi követelményeit.

I.

SZOMBATHELY VÁROS NÉPESSÉGI, DEMOGRÁFIAI HELYZETE A 0-18 ÉVES KOROSZTÁLY TEKINTETÉBEN

A Központi Statisztikai Hivatal adatai szerint Szombathelyen 2020. január 1. napján 78.591 személy élt, ebből 14.940 fő (19 %) volt a 0-18 éves. A alábbi táblázatból kitűnik, hogy 2020. évben a 0-18 éves lakosság száma minimális emelkedést mutat 2019. évhez viszonyítva. Azonban a 19 év feletti lakosságszám minimális csökkenése miatt a város lakónépessége stagnál.

Életkor	2018.			2019.			2020.		
	Férfi	Nő	Összes	Férfi	Nő	Összes	Férfi	Nő	Összes
0-4	1889	1794	3683	1875	1808	3683	1908	1813	3721
5-9	1831	1739	3570	1831	1771	3584	1855	1762	3617
10-14	1937	1784	3721	1890	1817	3707	1890	1817	3749
15-18	1857	1797	3654	1899	1823	3740	1899	1823	3853
0-18 össz.	7514	7114	14628	7495	7219	14714	7495	7219	14940
19-től	28974	34382	63356	29076	34617	63693	29076	34617	63651
Összesen	36488	41496	77984	36571	41836	78407	36728	41863	78591

Forrás: Központi Statisztikai Hivatal. (www.ksh.hu) Szombathely lakónépessége nemek és korcsoport szerint egyedi kérésre összeállított táblázatos állomány.

II.

SZOMBATHELY MEGYEI JOGÚ VÁROS ÖNKORMÁNYZATA ÁLTAL NYÚJTOTT PÉNZBELI, TERMÉSZETBENI ELLÁTÁSOK

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításának célja, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult a jogszabályban meghatározott gyermekétkeztetés normatív kedvezményének és a szünidei gyermekétkezésnek, az évi két alkalommal pénzbeli támogatásnak, valamint a külön jogszabályban meghatározott egyéb kedvezményeknek az igénybevételére. A kedvezmény megállapításánál a gyermeket gondozó családban az egy főre jutó jövedelem, valamint a vagyoni helyzet a meghatározó.

Szombathelyen 2020. évben 644 fő részesült pénzbeli támogatásban, évi két alkalommal, összesen 8.596.000,- Ft-ot folyósítottunk a jogosultak részére.

A korábbi években a támogatást Erzsébet utalvány formájában kapták a jogosultak, 2019. évtől pénzbeli támogatás formájában kapják meg.

Kiegészítő pénzbeli ellátás a gyermeket családba fogadó gyám részére

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek után a gyermek családba fogadó gyámjával kirendelt hozzátartozó kiegészítő pénzbeli ellátásra jogosult, aki a gyermek tartására köteles és nyugellátásban, korhatár előtti ellátásban, szolgálati járandóságban, táncművészeti életjáradékban, átmeneti bányászjáradékban, megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban, időskorúak járadékában vagy olyan ellátásban részesül, amely a nyugdíjszerű rendszeres szociális ellátások emeléséről szóló jogszabály hatálya alá tartozik.

Havi összege – gyermekenként – az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 22 százaléka (jelenleg 6.270,- Ft.). Szombathelyen 2020. évben 8 fő részesült pénzbeli ellátásban 736.000,- Ft összegben.

Szünidei nyári gyermekétkeztetés

2016-ban bevezetésre került a **szünidei gyermekétkeztetés**. A Gyvt. 21/C. § (1) bekezdése alapján a települési önkormányzat a szünidei gyermekétkeztetés keretében a szülő, törvényes képviselő kérelmére a déli meleg főétkezést

a) a hátrányos helyzetű gyermek és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek részére ingyenesen biztosítja, és b) az a) pontban foglalt gyermekeken kívül további gyermekek, így különösen a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekek részére ingyenesen biztosíthatja.

Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 11/1993. (IV.1.) önkormányzati rendelete 13/C. §- a alapján az általános iskolában töltött utolsó tanév végéig a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekek is jogosultak a szünidőben az ingyenes étkezésre.

2020. évben az évközi szünetekben, illetve a nyári szünetben összesen 70 gyermek számára volt biztosított az ellátás, 3.776 adag étel került kiszolgáltatásra, melynek költsége az önkormányzatnak 3.817.000,- Forint összegbe került.

III.

AZ ÖNKORMÁNYZAT ÁLTAL BIZTOSÍTOTT SZEMÉLYES GONDOSKODÁST NYÚJTÓ ELLÁTÁSOK

GYERMEKJÓLÉTI ALAPELLÁTÁSOK

A Gyvt. a települési önkormányzat feladatává teszi a gyermekek védelmét szolgáló helyi ellátó-rendszerek kiépítését és működtetését.

Gyermekjóléti alapellátások célja: a gyermek testi, értelmi és erkölcsi fejlődésének, a családban történő nevelésének elősegítése, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetése, valamint a gyermek családból történő kiemelésének megelőzése.

Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata a gyermekjóléti alapellátási feladatokat az alábbi 2 intézménye útján látja el:

- Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ és Gyermekjóléti Szolgálat
- Szombathelyi Egyesített Bölcsődei Intézmény.

Család- és gyermekjóléti szolgálat

A család- és gyermekjóléti szolgálatok működési területén a családsegítés és a gyermekjóléti szolgáltatás biztosítása a feladat. A szakmai tevékenységet a családsegítők végzik, akik személyes szociális szolgáltatás keretében szociális segítő munkát koordinálnak és végeznek.

A családsegítő szociális adatok gyűjtésével tájékoztatja a szülőt, a válsághelyzetben lévő várandós anyát az őt megillető jogokról, támogatásokról és ellátásokról. Segíti az érintett családokat szükségleteik kielégítésében, problémáik megoldásában, céljaik megvalósításában.

A szociális segítőmunka keretében a családsegítő feltárja a család működési zavarait, problémáit. Feltérképezi és mozgósítja a család természetes és mesterséges támaszait. Mozgósítja az igénybe vehető erőforrásokat, szolgáltatásokat. Koordinálja az esetkezelésben közreműködő szakemberek, szolgáltatásban dolgozók együttműködését, folyamatosan kapcsolatot tart velük.

Az aktuális probléma megoldásában érintett összes szakember, a család- és gyermekjóléti központ bevonásával esetszembeszélelést, esetszembeszélelést szervez. A gondozási folyamat során rendszeresen értékeli a végzett szakmai munkát, az elért eredményeket és ezek ismeretében megfogalmazza a további irányokat.

A család- és gyermekjóléti szolgálat a családban jelentkező nevelési problémák és hiányosságok káros hatásainak enyhítése céljából szabadidős és közösségi programokat szervez.

Az ellátásokhoz, szolgáltatásokhoz való hozzájutás érdekében folyamatosan figyelemmel kíséri az érintett személyt, családot veszélyeztető körülményeket, a veszélyeztetett személy, illetve család szükségleteit.

Segíti a válsághelyzetben lévő várandós anyát a családok átmeneti otthonában igénybe vehető ellátáshoz való hozzájutásban, a családokat, gyermekeket az átmeneti gondozáshoz való hozzájutásban, a gondozást szükségessé tevő okok megszüntetésében.

A család- és gyermekjóléti szolgálat segítséget nyújt a szolgáltatást igénybe vevők ügyeinek hatékony intézéséhez, tájékoztatást nyújt az igénybe vehető jogi képviselő lehetőségéről.

A gyámhivatal, valamint a család- és gyermekjóléti központ felkérésére a gyermekvédelmi nyilvántartás megfelelő adatlapját kitöltve környezettanulmányt készít és a gyámhivatal felkérésére örökbefogadás esetén tájékoztatást nyújt az örökbefogadott gyermek fejlődéséről, körülményeiről és a családba való beilleszkedéséről.

A család- és gyermekjóléti szolgálat információnyújtással, tanácsadással elősegíti a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet fennállásának megállapítását.

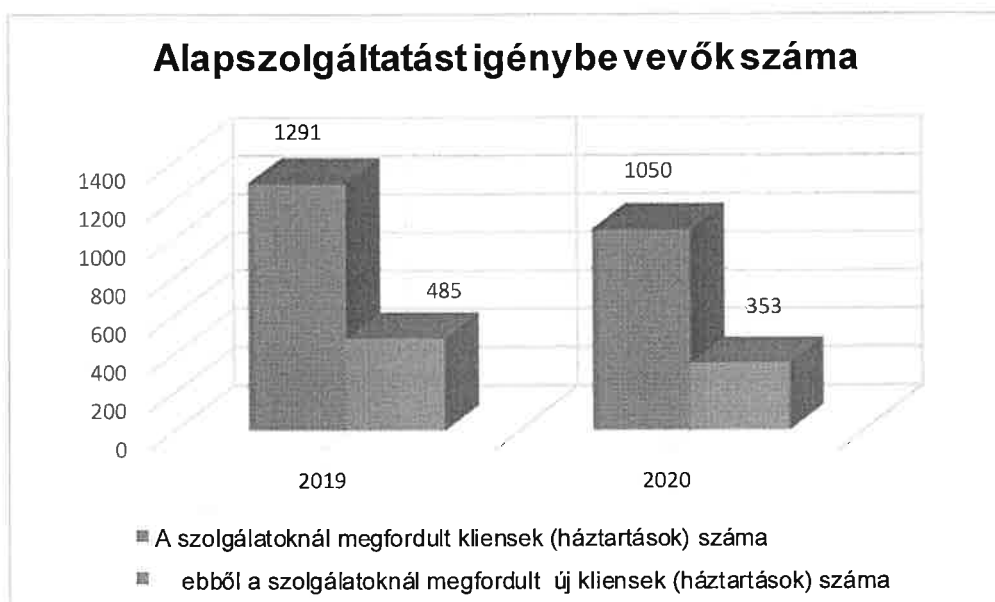
Kezdeményezi a veszélyeztetett gyermek védelembe vételét, szükség esetén ideiglenes hatályú elhelyezésre tesz javaslatot.

A szolgálat munkatársai figyelemmel kísérik a településen élő családok, gyermekek, személyek életkörülményeit, szociális helyzetét, gyermekjóléti és szociális ellátások, szolgáltatások iránti szükségleteit. Veszélyeztetettség, illetve krízishelyzet észlelése esetén a probléma jellegéhez, a veszélyeztetettség mértékéhez, a gyermek, az egyén, a család szükségleteihez igazodó intézkedést tesznek a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése, illetve a veszélyeztetettség megszüntetése érdekében.

A család- és gyermekjóléti szolgálatoknál a 2020. évben 1050 ügyfél (2019. év 1291 ügyfél) fordult meg, ebből 353 fő (2019. év 485 fő) volt új.

A kliensforgalom 7266 volt, 2019-ben 10.091 volt.

2019. évihez képest az új igénybe vevők száma a beérkezett jelzések számának csökkenése miatt 27 %-kal csökkent.

Az intézményt felkereső családok életében a legfőbb felmerülő problémák: anyagi 426 (2019-ben 563), családi- kapcsolati konfliktus 104 (2019-ben 157), gyermeknevelési 101 (2019-ben 134), életviteli 97 (2019-ben 74), valamint egészségügyi probléma 56 (2019-ben 60), az információkéréssel kapcsolatos 52 (2019-ben 66) és lelki-mentális probléma, pszichiátriai betegség 47 (2019-ben 53). Az előző év kimutatásához képest az elsődleges problémák körében nőtt az anyagi problémák száma, amely a pandémiás időszakban vált jellemzővé.

A családok életében a munkahelyek instabillá válása, illetve elvesztése meghatározta a szolgálatoknál megjelenő elsődleges problémátípust.

Az esetek döntő többségében a problémák komplexen jelentek meg az egyének, családok életében.

A családsegítők a problémához igazítva egyénre szabott komplex esetkezelést biztosítottak, melyhez segítségül hívták az ügyfél természetes és mesterséges támaszait.

A családsegítők problémához igazított szakmai tevékenysége elsősorban tanácsadás 4279 (2019-ben 5347), információnyújtás 4137 (2019-ben 4225), családlátogatás 2334 (2019-ben 4502), segítő beszélgetés 2251 (2019-ben 2731), ügyintézésben való segítségnyújtás 1777 (2019-ben 1147), továbbírányítás 1631 (2019-ben 920), hátralékkezelési tanácsadás 772 (2019-ben 1175), valamint kríziskezelés 582 (2019-ben 82) formájában valósult meg, illetve lehetőség nyílt jogi, pszichológiai tanácsadás, egyéni, pár- és családterápiás szolgáltatásba való közvetítésre is.

Az előző év kimutatásához képest - a vírushelyzet következtében - a szakmai tevékenységek száma csökkenést mutatott a kríziskezelések számának jelentős emelkedése mellett.

Adósságkezelési szolgáltatás

Az adósságkezelési szolgáltatás célja a lakossági közüzemi díjhátralékok csökkentése, az adósságproblémával küzdő háztartások problémáinak komplex, a szociális munka eszköztárával történő kezelése.

SZMJV Önkormányzata Közgyűlésének 8/2015. (II.27.) számú önkormányzati rendelete 2015. március 1-től a lakhatási kiadásokhoz kapcsolódó hátralékot felhalmozó személyek részére települési támogatás keretében nyújt segítséget.

Az adósságkezelési szolgáltatás időtartamát az előzetes, a határozattal rendelkező és az utólagos együttműködés időtartama együttesen képezi.

2020. január 1 – 2020. december 31 között összesen 27 fő rendelkezett adósságkezelési támogatás megállapítására szóló határozattal (2019. évben 35 fő).

Az adósságkezelési szolgáltatás jogosultsági feltételeinek a hátralékkal rendelkezők egy része nem tud megfelelni (jövedelmi viszonyok).

Lakbérhátralékkal rendelkező ügyfelekkel történő segítő munka:

A 36/2010. (XII.01.) sz. önkormányzati rendelet 23. §-ának megfelelően történt a szakmai munkavégzés a három vagy annál több havi lakbérhátralékkal rendelkezőkkel a SZOVA Zrt. jelzése alapján.

A szakemberek a lakbérhátralékkal rendelkező ügyfelekkel közösen áttekintették a család élethelyzetét, lehetőségeit, fizetési kapacitásait és az igénybe vehető pénzbeli és természetbeni támogatások körét. A családsegítő az ügyféllel közösen cselekvési tervet készített a fennálló hátralék rendezésére.

A szakmai munkavégzés 2020-ban 164 főt érintett, mely a 2019-es adathoz (196 fő) képest csökkenést mutatott. A lakhatás biztosítása és megőrzése érdekében a szakemberek az észlelő- és jelzőrendszer tagjaival – különösen a közüzemi szolgáltatókkal és a SZOVA Zrt-vel – együttműködve végezték tevékenységüket.

TÁVHŐ-díj hátralékkal rendelkező ügyfelekkel történő segítő munka:

A Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ és Gyermekjóléti Szolgálat és a Szombathelyi Távhőszolgáltató Kft. között létrejött együttműködési megállapodás - folyamatos kapcsolattartási kötelezettség vállalása mellett - lehetővé tette a szociálisan rászoruló kliensek számára a hátraléktörlesztést.

A család- és gyermekjóléti szolgálathoz forduló ügyfelek jelentős része anyagi problémával küzd, mely miatt sok esetben nehézséget jelent a közüzemi számlák fizetése, melynek következtében hátralékot halmoznak fel.

2020-ban 41 személy (2019. évben 61 fő) esetében nyújtott segítséget az intézmény a TÁVHŐ díj tartozások rendezésében. Az előző év adatahoz képest a szolgáltatást igénybe vevők száma csökkent, ennek oka, hogy a hátralékosok közvetlenül a szolgáltatóval is köthetnek részletfizetési megállapodást.

A családsegítők a szakmai munkavégzés során életvezetési és háztartásgazdálkodási tanácsadás mellett folyamatosan nyomon követték a lakhatási kiadások befizetéseit.

Szociális szálláson élőkkel történő segítő munka

A lakáshoz jutás, a lakbérek és a lakbértámogatás, az Önkormányzat által lakásvásárláshoz és építéshez nyújtott támogatások szabályai megállapításáról szóló 36/2010. (XII.01.) sz. önkormányzati rendeletben került bevezetésre a szociális szállás intézménye, mely a kilakoltatással veszélyeztetett családokon kíván segíteni.

A szociális szállás az önkormányzati bérlakásban élő és alacsony jövedelmük miatt a bérlakás fenntartására nem képes, így lakhatásukban veszélyeztetett személyek részére biztosított, szociális szolgáltatásokkal összekapcsolt átmeneti lakhatási forma.

A rendelet elfogadása óta 2020. december 31-ig eltelt időszakban a szociális szállások száma 181 db, ebből az átminősítettek száma 103 db, a felajánlottaké 78 db volt. A megkötött együttműködési megállapodások száma: 153 db, a szálláshasználati szerződések száma 149 db.

Nem írta alá az együttműködési megállapodást: 28 fő.

A 2020. december 31. állapot szerint a szociális szállások száma: 44, érvényben lévő szociális szálláshasználati szerződéssel rendelkező szociális szállások száma: 36, ebből az átminősítések száma 14, a felajánlásoké 22.

A háztartások száma 36, ebből egyszemélyes 9, család 27.

A szociális szálláson élők esetében 2020. december 31-ig a következő kimenetek valósultak meg:

- kérte a bérleti jogviszony visszaállítását 53 fő,
- felmondás 5 fő,
- leadta a lakást 7 fő,
- szálláshasználati szerződés nem került meghosszabbításra 30 fő,
- Idősek Otthonába került 4 fő,
- elhunyt 7 fő,
- rendkívüli szociális krízishelyzetére tekintettel átmeneti szállás került kijelölésre 1 fő,
- a szálláshasználati szerződés hosszabbítására vonatkozó javaslat visszavonásra került 1 fő.

Szanálás miatt 4 fő, a szállás minősége miatt 1 fő számára új szociális szállás került kijelölésre.

A szolgáltatás indulása óta 2020. december 31-ig a befizetett hátralékok összege az intézmény kimutatása szerint: **17. 985. 797,- Ft.**

A családsegítők rendszeres kapcsolattartás során motiválták az ügyfeleket arra, hogy a lakhatással kapcsolatos kiadásaikat, meglévő hátralékaikat rendezzék. Szükség esetén segítséget nyújtottak a mindennapi életvitelhez.

Krízises átmeneti lakáshasználókkal történő segítő munka

A lakáshoz jutás, a lakbérek és a lakbértámogatás, az Önkormányzat által lakásvásárláshoz és építéshez nyújtott támogatások szabályai megállapításáról szóló 36/2010. (XII.01.) sz. önkormányzati rendelet 3. §-ban került meghatározásra a rendkívüli krízishelyzet alapján kijelölt átmeneti szállás intézményrendszere.

A helyi rendelet lehetővé tette azon ügyfelek számára, akik lakhatásukat önerőből más módon nem tudták megoldani, hogy kérelmet nyújtsanak be az illetékes iroda felé. Azon ügyfelek számára, akiknél az adott lakásra történő kijelölés megtörtént, együttműködési kötelezettséget írtak elő a szociális szolgáltatóval.

2015. év eleje és 2020. december 31. között megkötött szálláshasználati szerződések száma: 297 db.

A kijelölést követően nem fogadta el a lakást 35 fő, ebből:

- 3 fő albérlletbe költözött,
- 18 fő a lakóközösség miatt nem kívánt a kijelölt átmeneti szállásra költözni,
- 1 fő szívességi lakáshasználóként maradhatott a lakásban,
- 1 fő hozzátartozó betegsége miatt nem tudta elfoglalni a lakást,
- 1 fő számára 2 lakást is felajánlottak, egyiket betegség, másikat a lakóközösség miatt nem fogadta el,

- 1 fő számára felajánlott lakás messzire esett a kérelmező családjának elérhetőségétől,
- 3 fő számára nem felelt meg a felajánlott lakás,
- 2 fő egészségi probléma miatt nem fogadta el a lakást,
- 3 főnek a lakhatási problémái időközben megoldódtak,
- 1 fő az albérletében maradt.

A 2020. december 31-i állapot szerint krízises átmeneti szállások száma: 99 db.

Háztartások összesen: 99, ebből egyszemélyes 28, család 71.

A lakások komfort fokozat szerinti bontása: összkomfortos: 46, komfortos: 46, félkomfortos: 3, komfort nélküli: 4.

A krízises átmeneti szálláson élők esetében az indulás óta a következő kimenetek valósultak meg:

- bérlővé vált 150 fő,
- visszaadta a lakást a kezelőnek 24 fő,
- jogcím nélküli lakáshasználó 17 fő,
- kilakoltatásra került sor 3 fő,
- elhunyt 3 fő,
- 1 fő albérletbe költözött.

A szakmai munkavégzés során a családsegítők az ügyfelekkel közösen cselekvési tervet dolgoztak ki a lakhatási kiadások rendezésére, valamint a felmerülő egyéb problémák kezelésére vonatkozóan.

Kistérségi feladatellátás

A kistérségi feladatellátás keretében 22 településen vehették igénybe a család- és gyermekjóléti szolgáltatást a rászorulóok. A szolgáltatást igénybe vevő ügyfelek száma 76 fő, ebből az új 32 fő volt. Ők összesen 430 alkalommal kerültek kapcsolatba az intézmény szakembereivel.

Az ellátott családok körében elsődleges problémaként az életviteli problémák (19), a családi-kapcsolati konfliktusok (14), a gyermeknevelési problémák (14) az anyagi problémák (11), az elhanyagolás (5), és az egészségi problémák (5) jelentek meg.

A legjellemzőbb szakmai tevékenység a családlátogatás (305), a tanácsadás (277), az információnyújtás (143), valamint a segítő beszélgetés (128) volt. Az észlelő- és jelzőrendszeri tagokkal rendszeres volt a kapcsolat, az érintett szakemberekkel több esetkonzultációra is sor került.

Az észlelő- és jelzőrendszer működtetése

Az észlelő- és jelzőrendszer működtetésének célja, hogy a problémák időben felismerhetőek legyenek és mihamarabb enyhítésre, megoldásra kerüljenek. A jelzőrendszer szervezése és működtetése alapvetően a család- és gyermekjóléti szolgálatok feladatkörébe tartozik, ezen belül a települési jelzőrendszeri felelős feladata.

A tevékenység működtetése a következő fórumokon keresztül történik:

- szakmaközi megbeszélések
- esetkonzultációk, esetmegbeszélések, esetkonferenciák
- éves szakmai tanácskozás.

Az észlelő- és jelzőrendszer tagjai számára szakmaközi megbeszélések szervezésére került sor, melyek célja a résztvevők feladatainak, jogkörének, szakmai lehetőségeinek, kompetenciájának tisztázása, illetve a jelzőrendszeri tagok együttműködésével kapcsolatos kérdések és a közös munka hatékonyabbá tételének átbeszélése volt

2020-as évben megtartott szakmaközi megbeszélések

Alkalom	Résztevő szervezetek	Résztevők száma
2020. 01. 30.	a Szombathelyi járásban dolgozó család- és gyermekjóléti központ óvodai és iskolai szociális segítő tevékenységet végzők, védőnők, iskola, család- és gyermekjóléti szolgálat munkatársa, rendőrség munkatársai	18 fő
2020. 02. 21.	a Szombathelyi járásban dolgozó család- és gyermekjóléti központ óvodai és iskolai szociális segítő tevékenységet végzők, védőnők, iskola, család- és gyermekjóléti szolgálat munkatársa, rendőrség munkatársa	16 fő
2020. 03. 06.	a Szombathelyi járásban dolgozó család- és gyermekjóléti központ óvodai és iskolai szociális segítő tevékenységet végzők, védőnők, iskola, család- és gyermekjóléti szolgálat munkatársa, rendőrség munkatársa, elterelést, drogprevenációs munkát végző szakember	15 fő
2020. 12. 11.	védőnő, Szombathelyi Gyámhivatal, Megyei Gyámhivatal munkatársai, Markusovszky Egyetemi Oktatókórház szociális munkása család- és gyermekjóléti szolgálat, család- és gyermekjóléti központ	9 fő

A család- és gyermekjóléti szolgálatok 2020. évben összesen 49 esetkonferenciát tartottak az egyes esetek kapcsán felmerülő problémák megoldása érdekében, a család, az összes érintett szakember, valamint a család- és gyermekjóléti központ bevonásával.

Az esetkonferenciák célja a közös problémadefiniálás, a vállalt feladatok tisztázása, a segítő folyamat együttes megtervezése volt.

A család- és gyermekjóléti szolgálat feladata a 15/1998. (IV. 30.) NM. rendelet 9. § (5) bekezdés alapján, hogy minden év február 28-ig éves szakmai tanácskozást szervezzen, amelyen - a jelzőrendszer tagjainak írásos tájékoztatása alapján – átfogóan áttekinti és értékeli a veszélyeztetettséget észlelő- és jelzőrendszer előző éves működését és szükség esetén javaslatot tesz működésük javítására.

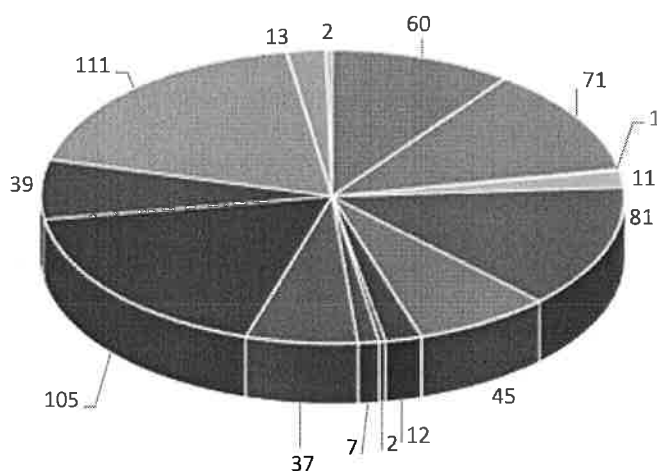
Szombathelyen 2020. február 28-án megrendezésre került a 2019-es évre vonatkozó éves szakmai tanácskozás, melyen 32 fő vett részt.

Az éves szakmai tanácskozást megelőzően kérdőív formájában tájékoztatás kérésére került sor a jelzőrendszeri tagoktól, melynek célja, hogy segítséget nyújtsanak az éves szakmai tanácskozás anyagának összeállításában és minden év március 31-ig az éves intézkedési terv elkészítésében.

Az intézkedési terv tartalmazza:

- a) a jelzőrendszeri tagok írásos beszámolójának tanulságait,
- b) az előző évi intézkedési tervből megvalósult elemeket,
- c) az éves célkitűzéseket,
- d) a településre vonatkozó célok elérése és a jelzőrendszeri működés hatékonyságának javítása érdekében tervezett lépéseket.

Az észlelő és jelzőrendszeri tagok által küldött jelzések száma

- Egészségügyi szolgáltató
- Személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatók
- Kisgyermek napközbeni ellátását nyújtók
- Átmeneti gondozást biztosítók
- Köznevelési intézmény
- Rendőrség
- Ügyészség, bíróság
- Egyesület, alapítvány, egyházi jogi személy
- Áldozatsegítés és kárenyhítés feladatait ellátó szervezet
- Állampolgár, gyermek érdekeit képviselő társadalmi szervezet
- Önkormányzat, jegyző,
- Járási hivatal Gyámhivatala
- Közüzemi szolgáltatók
- Gyermekvédelmi és gyámügyi feladatkörben eljáró fővárosi és megyei kormányhivatal
- Államfenntartói feladatainak ellátására a kormány rendeletében kijelölt szerv

Szentkirályi Tanoda

Szombathely, Szent István király u.119. szám alatt található Tanoda a korábbi években havi rendszerességgel adott lehetőséget a Szentkirályi lakóközösség gyermekes családjainak foglalkozásokon való részvételre.

A kialakult járványhelyzet miatt 2020-ban szüneteltek a Tanodában a foglalkozások.

Család- és gyermekjóléti központ

A család- és gyermekjóléti központ Szombathely városban, valamint a szombathelyi járás területén a felmerülő igényeknek megfelelően minőségi ellátást biztosít a család- és gyermekjóléti szolgáltatás keretében.

Az illetékességi területéhez tartozó településekre kiterjedően biztosítja a család- és gyermekjóléti központ speciális szolgáltatásait, valamint ellátja a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedésekhez kapcsolódó, a gyermekek védelmére irányuló tevékenységet.

A szakmai tevékenységet esettanácsok és tanácsadók végzik. Munkavégzésük során részt vesznek a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedések előkészítésében, majd a döntést követően, az érintett családoknál szociális segítő munkát koordinálnak és végeznek.

A 2020-as év rendhagyó volt a korábbi évekhez képest. A koronavírus járvány miatt elrendelt veszélyhelyzet és az ehhez kapcsolódó kormányzati intézkedések hatással voltak a család- és gyermekjóléti központ alapfeladatainak ellátására és speciális szolgáltatásainak biztosítására egyaránt.

A járvány első hullámának idején egyes szolgáltatások (pl. a kapcsolattartási ügyelet, pszichológiai tanácsadás, családterápia) egyáltalán nem működtek.

A hatósági intézkedésekhez kapcsolódó alapfeladatok ellátását (családokkal, szakemberekkel való kapcsolattartás, tárgyalásokon való részvételek, esettanácsok, esetmegbeszélések,

esetkonferenciák összehívása, környezettanulmány készítése, stb.) pedig szigorú óvintézkedések betartása mellett végezték az esetmenedzserek.

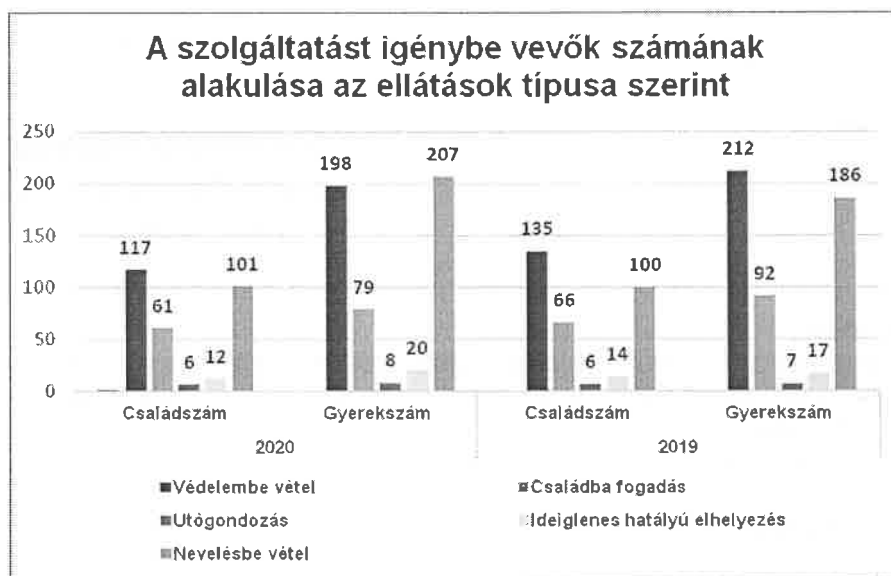
A pandémia okozta speciális helyzet nagy kihívások elé állította a szociális ellátórendszert, így az egész intézményt is. Ez egyben azt is jelentette, hogy a család- és gyermekjóléti központ szakmai feladatain túl az esetmenedzserek az intézmény egyéb szolgáltatásaihoz kapcsolódó feladatok ellátásában is részt vettek. Napi szinten bevásároltak időseknek, kiváltották a gyógyszereiket, feladták a csekkjeiket, leveleiket és részt vettek az ebéd házhozszállításában.

A járvány második hullámának idején – az őszi és a téli időszakban – mind az alapfeladatok, mind a speciális szolgáltatások szigorú higiénés szabályok betartása mellett folyamatosan biztosítottak voltak.

A család- és gyermekjóléti központ 2020-ban 169, míg 2019-ben 118 esetben tett javaslatot hatósági intézkedésre, ebből az elutasított javaslatok száma 2020-ban 3 volt, csakúgy, mint 2019-ben.

A család- és gyermekjóléti központ tevékenysége 2020-ban 512 gyermekre és 297 családra (2019-ben 524 gyermek, 321 család) terjedt ki.

Az ellátott gyermekek, ill. családok legnagyobb arányban védelembe vételben, valamint nevelésbe vételben részesültek. Ebben változás nem tapasztalható az előző évhez képest.

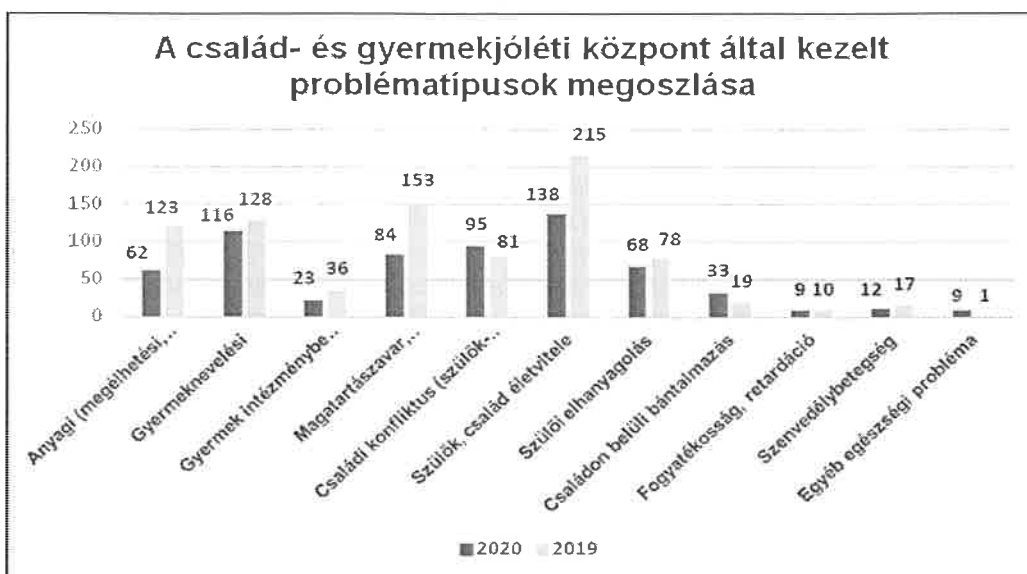

A legjellemzőbb problémák:

- a szülők, család életvitele (2020-ban 138, 2019-ben 215 eset),
- a gyermeknevelési probléma (2020-ban 116, 2019-ben 128 eset),
- a családi konfliktus (2020-ban 95, 2019-ben 81 eset),
- a magatartás – és teljesítményzavar (2020-ban 84, 2019-ben 153 eset),
- a szülői elhanyagolás (2020-ban 68, 2019-ben 78 eset),
- az anyagi problémák (2020-ban 62, 2019-ben 123 eset) valamint,
- a családon belüli bántalmazás (2020-ban 33, 2019-ben 19 eset) volt.

Kisebbségi arányban előfordult, a beilleszkedési nehézség gyermekintézménybe, fogyatékos, egyéb egészségügyi problémák, valamint szenvedélybetegség is.

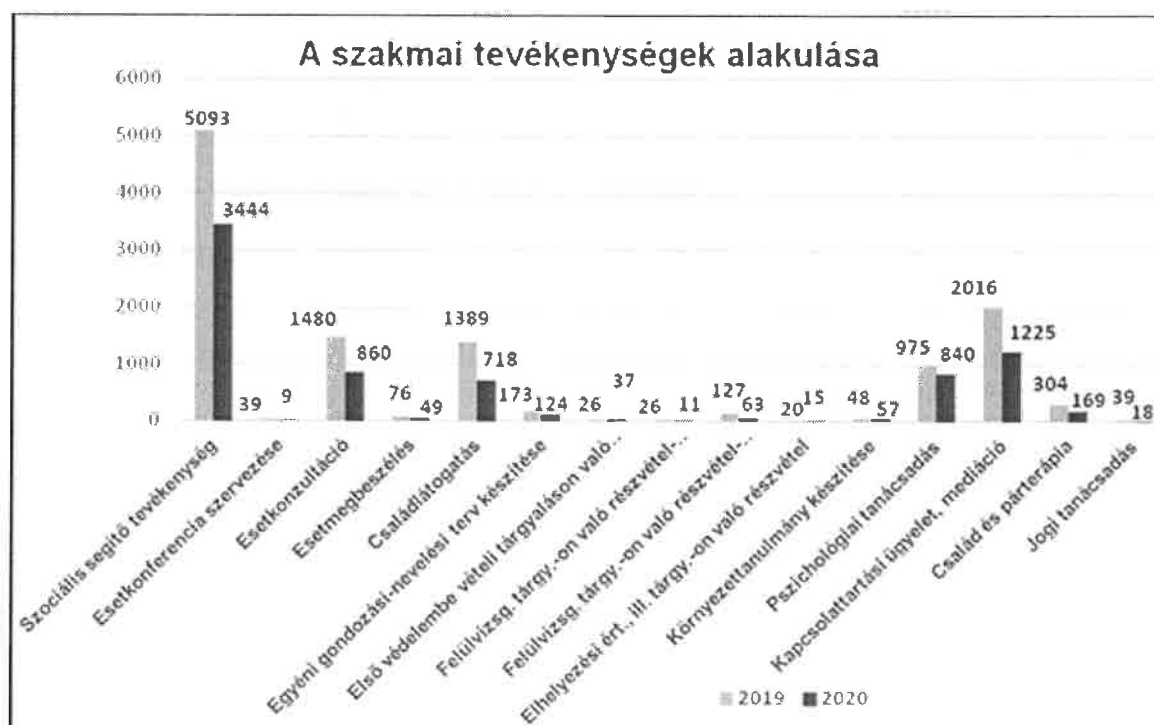
Az adatokból kiderül, hogy a megelőző évhez képest emelkedett a családi konfliktusok, valamint a családon belüli bántalmazás miatti veszélyeztetettség, míg a többi probléma vonatkozásában csökkenés figyelhető meg.

Az elmúlt év során, csakúgy, mint 2019-ben, a család- és gyermekjóléti központ esetmenedzsereinek és tanácsadóinak legjellemzőbb szakmai tevékenysége az információnyújtást, tanácsadást, segítő beszélgetést, ügyintézésben segítségnyújtást is magába foglaló szociális segítő tevékenység volt (2019-ben 5093 eset, 2020-ban 3444 eset). Viszonylag magasabb számban előforduló tevékenységek voltak:

- az esetkonzultáció (2019-ben 1480 eset, 2020-ban 860 eset),
- a családlátogatás (2019-ben 1389 eset, 2020-ban 718 eset),
- a pszichológiai tanácsadás (2019-ben 975 eset, 2020-ban 840 eset) és
- a kapcsolattartási ügyelethez kapcsolódó tevékenységek (2019-ben 2016 eset, 2020-ban 1225 eset).

Az adatokból megállapítható, hogy valamennyi tevékenység esetében csökkenés tapasztalható az előző évhez képest. A tendencia a koronavírus járvánnyal magyarázható. A vírushelyzet miatt a családokkal, szakemberekkel való személyes találkozások száma korlátozott volt, csak különösen indokolt, ill. krízishelyzetben került sor a személyes találkozásra. A speciális szolgáltatások biztosítása pedig hosszabb időn át szünetelt.

Az esetmenedzserek a feladatellátás során segítették a hatósági intézkedéssel érintett gyermek és családja problémáinak kezelését, koordinálták a problémák megoldására irányuló feladatok ellátását, szükség szerint szociális segítő tevékenységet végeztek, együttműködve a család- és gyermekjóléti szolgálatok családsegítőivel.

Feltárták a családi működési zavarokat, az egyes egyént és a családot érintő problémákat és hozzárendelték ezekhez a megoldási alternatívákat. Feltérképezték és mozgósították a család természetes és mesterséges támaszait, mobilizálták erőforrásait.

Szakmai tevékenységük során rendszeresen értékelték az eltelt idő alatt végzett szakmai munkát, az elért eredményeket és ezek ismeretében megfogalmazták a további irányokat.

Az esetmenedzserek a család köré szociális védőhálót építettek, ennek keretében rendszeresen kapcsolatot tartottak az esetkezelésbe bevont szakemberekkel, akikkel közösen meghatározták a család helyzetének javítása érdekében szükséges lépéseket és feladatokat.

A szociális segítő tevékenység ellátása és koordinálása során részt vettek hivatalos ügyek intézésében, védelembe vételi és felülvizsgálati tárgyalásokon, elhelyezési értekezleteken.

Hatósági intézkedésekhez kapcsolódóan környezettanulmányokat készítettek.

A gondozott családokkal kapcsolatban álló szakemberek részvételével esetkonferenciákat szerveztek, esetmegbeszéléseket, esetkonzultációkat tartottak.

A szolgáltatást igénylőknek lehetőséget biztosítottak a központ által nyújtott speciális szolgáltatások (jogi, pszichológiai tanácsadás, egyéni-, pár- és családterápia) igénybevételére.

Az esetmenedzserek a gondozott családokkal kapcsolatban álló jelzőrendszeri tagokkal rendszeresen tartották a kapcsolatot, esetmegbeszélések, esetkonzultációk formájában. Az együttműködés hatékony volt a gyermekvédelmi rendszer más tagjaival, a gyámhivatallal, a területi gyermekvédelmi szakszolgálattal és a gyermekvédelmi szakellátással is.

A kapcsolattartás a koronavírus járvány miatt elsősorban telefonon, ill. online formában valósult meg.

A szakmai munkavégzés során felmerülő dilemmák feloldása és a kiegészítés megelőzése érdekében az esetmenedzserek 2020-ban 1 alkalommal vettek részt szupervízióon.

A család- és gyermekjóléti központ Szombathelyen kívül a szombathelyi járáshoz tartozó 39 településen biztosítja a hatósági intézkedésekhez kapcsolódó gyermekjóléti szolgáltatási feladatokat, valamint a speciális szolgáltatásokat.

2020-ban összesen 79 gyermek és 57 család (2019-ben 90 gyermek, 58 család) vette igénybe a szolgáltatást.

A járási települések tekintetében, a gyermek számban és a család számban is csökkenés volt tapasztalható a megelőző évhez képest.

A kezelt problémák közül első helyen a szülők, család életviteléből adódó probléma állt (2020-ban 18, 2019-ben 26 eset), de jelentkeztek gyermeknevelési problémák (2020-ban 13, 2019-ben 15 eset), magatartás – és teljesítményzavar (2020-ban 13, 2019-ben 17 eset), valamint családi konfliktus (2020-ban 7, 2019-ben 15 eset) is. Kisebbségi arányban fordult elő szülői elhanyagolás, gyermeknevelési probléma, valamint szenvedélybetegség.

Megállapítható, hogy valamennyi probléma tekintetében csökkenés volt tapasztalható a megelőző évhez képest.

A legjellemzőbb szakmai tevékenységek a szociális segítő tevékenység (2020-ban 687, 2019-ben 893 eset), ill. a családlátogatás (2020-ban 169, 2019-ben 317 eset) voltak.

A településeken az esetmenedzserek ellátták a gyermekvédelmi gondoskodás keretében tartozó hatósági intézkedésekhez kapcsolódó feladatokat és elősegítették a központ által nyújtott speciális szolgáltatások igénybevételét.

Veszélyeztetettséget észlelő- és jelzőrendszer működésének koordinálása

A jelzőrendszer járási szintű koordinálása körében a család- és gyermekjóléti központ koordinálta a járás területén működő jelzőrendszerek munkáját. A család- és gyermekjóléti szolgálatok számára igény szerint szakmai támogatást nyújtott a szakmaközi megbeszélések, az éves szakmai tanácskozások szervezéséhez, valamint az éves

jelzőrendszeri intézkedési tervek elkészítéséhez és összehangolásához. Összegyűjtötte a települések jelzőrendszeri felelősei által készített helyi jelzőrendszeri intézkedési terveket.

A szakmai tevékenységhez tartozó feladatok ellátását, illetve koordinálását járási jelzőrendszeri tanácsadó végezte.

A feladatellátás során 2020-ban 8 alkalommal (2019-ben 14 alkalom) vett részt a járási jelzőrendszeri tanácsadó szakmaközi megbeszélésen, éves tanácskozáson pedig szintén 8 alkalommal (2019-ben 8 alkalom). Valamennyi család- és gyermekjóléti szolgálat elkészítette és a központ számára megküldte az éves jelzőrendszeri intézkedési tervét.

A veszélyeztetettséget észlelő- és jelzőrendszer működésével kapcsolatos problémát mindössze egy család- és gyermekjóléti szolgálat jelzett, melynek rendezése érdekében a Vas Megyei Kormányhivatal kezdeményezésére szakmai megbeszélésre került sor az érintett jelzőrendszeri tag, a család- és gyermekjóléti szolgálat/központ vezetőjének és munkatársainak, valamint a Kormányhivatal képviselőjének részvételével. A megbeszélésen tisztázásra kerültek a jogszabályban rögzített jogok, köteleességek, kompetenciák.

A család- és gyermekjóléti szolgálatok feladatainak szakmai támogatása

A feladatellátás keretében az esetmenedzserek tájékoztatták a szolgálatokat a központ által nyújtott szolgáltatásokról, az azokat érintő változásokról, illetve a járás területén elérhető, más személy, illetve szervezet által nyújtott, közvetíthető szolgáltatásokról, ellátásokról.

A szakmai támogatás érdekében a család- és gyermekjóléti központ havi rendszerességgel, minden hónap utolsó péntekén biztosította a lehetőséget a család- és gyermekjóléti szolgálatok számára esetmegbeszélésre. Ezt 2020-ban egyetlen alkalommal sem vették igénybe a szolgálatok, melynek oka a járványhelyzet miatt a személyes kontaktusok elkerülése volt. Rendszeressé vált viszont a napi, heti szintű esetmegbeszélés, konzultáció elsősorban telefonon, indokolt esetben személyesen, a szolgálatok által ellátott településeken.

A szakmai munka során megjelenő döntéshozatalok elősegítése érdekében a járási jelzőrendszeri tanácsadó, bár kisebb számban, de rendszeresen részt vett (2019-ben 108, 2020-ban 70 alkalommal) a szolgálatok által szervezett esetkonferencián.

Pszichológiai tanácsadás

2020-ban 113 fő, 840 alkalommal, míg 2019-ben 139 fő, összesen 975 alkalommal vette igénybe a szolgáltatást. A tanácsadást 2 fő pszichológus nyújtotta.

Az ügyfelek által megfogalmazott legjellemzőbb problémák:

- pszichés panaszok,
- szorongásos tünetek és hangulatzavarok,
- gyermek viselkedési problémái, teljesítményzavarai.

A szakemberek pszichológiai vizsgálatokat végeztek, valamint a szükséges tanácsadásban részesítették a hozzájuk fordulókat. Szükség esetén az észlelő és jelzőrendszer tagjaival (óvoda, iskola, pedagógiai szakszolgálat, területi gyermekvédelmi szakszolgálat) is történt konzultáció és információcsere. Az intézményen belül rendszeresek voltak az esetkonzultációk a pszichológusok és a családsegítők, illetve az esetmenedzserek között.

Az eredmények között megemlítendő, hogy a pszichológiai kezelések hatására az ügyfelek pszichés állapota javult, a gyermekek tünetei csökkentek, enyhültek vagy megszűntek, a szülő-gyermek kapcsolat fejlődött.

A pandémiás helyzet a szolgáltatás működésére is hatással volt, mivel a tavaszi időszakban érvényben lévő eljárásrend miatt 2 és fél hónapig a szolgáltatás szünetelt.

Egyéni, pár- és családterápia

A szolgáltatás célja, hogy minél több családot és egyént hozzásegítsen életük rendezéséhez, ill. családi kapcsolataik megóvásához, a válások megelőzéséhez.

A kontextuális családterápia a családot olyan működő egységként tekinti, amelyben bármely családtag problémája az egész családi rendszer bevonásával és aktív közreműködésével oldható meg.

A terapeuta elősegítette, hogy az egyén, ill. a család mozgósíthassa erőforrásait, bővíthesse problémamegoldó készségeit. A terápia hozzájárult a viselkedés megváltozásához, a család, az egyén érzelmileg megerősödéséhez. Így működött ez akkor is, ha minden ülésen minden családtag nem volt jelen. A „jelenlévők” viselkedésének változása vont maga után a többiek változását.

A családterapeuta 2020-ban a következő problémák kezeléséhez nyújtott segítséget:

- házassági krízis,
- generációs problémák,
- válás,
- kapcsolati problémák,
- pszichés panaszok,
- egyedüllét, magány,
- gyermeknevelés,
- kapcsolattartás,
- teenager krízis helyzet,
- szuicid veszélyeztetettség,
- pszichiátriai és egyéb súlyos betegség,
- fogyatékkal élés,
- Covid 19 járvány miatti stressz.

A szakmai munkavégzés során célzott és hatékony segítséget kaptak az igénybe vevők a fennálló problémáik kezeléséhez.

A tavalyi évben összesen 58 család, ill. egyén 169 alkalommal vett részt a családterápiás üléseken.

Egyéni terápián, ill. konzultáción 42 fő, 84 alkalommal (2019-ben 24 fő, 112 alkalom), családkonzultáción – család, ill. házasságterápián, 4 család 24 alkalommal (2019-ben 28 család, 131 alkalom), teenager konzultáción 6 fiatal, 19 alkalommal (2019-ben 6 fiatal, 16 alkalom), családi mediáción 1 család, 2 alkalommal (2019-ben 5 család, 5 alkalom) vett részt. Mentálhigiénés gondozásra 5 fő esetében 40 alkalommal (2019-ben 7 fő, 40 alkalom) került sor.

A családsegítőkkal, valamint az esetmenedzserekkel 28 alkalommal történt esetmegbeszélés, 14 család (2019-ben 32 esetmegbeszélés 14 család) ügyében.

A COVID19 vírusfertőzés miatti járványhelyzet a szolgáltatás működését nagyban megnehezítette, mivel a tavaszi időszakban érvényben lévő eljárásrend miatt 2 és fél hónapig a szolgáltatást szüneteltetni kellett.

Utcai és lakótelepi szociális munka

Az utcai és lakótelepi szociális munka célja: a szabadidejüket az utcán töltő, kallódó, csellengő gyermekek segítése, akik magatartásukkal a saját testi, lelki, értelmi, érzelmi fejlődésüket veszélyeztetik. A lakóhelyéről önkényesen eltávozó ellátás és felügyelet nélkül maradó gyermek lakóhelyére történő visszakerülésének elősegítése, szükség esetén átmeneti gondozásának vagy gyermekvédelmi gondoskodásban részesítésének kezdeményezése.

Fő cél: olyan bizalmi viszony kialakítása a fiatalokkal, amely lehetővé teszi, hogy megnyíljanak a szakemberek előtt, felismerjék problémáikat, valamint ne féljenek segítséget kérni.

A tavalyi évben a koronavírus járvány miatt elrendelt veszélyhelyzet befolyásolta az utcai és lakótelepi szociális munka gyakorlati megvalósítását. A védelmi intézkedések miatt a közösségi tevékenységek korlátozottak voltak, így az intézmény közösségi terei sem működhetek. A megváltozott helyzetre tekintettel az utcai és lakótelepi szociális munkások az intézmény egyéb szolgáltatási területein is láttak el feladatot.

Az utcai munka keretében felhívták az utcán járó emberek figyelmét arra, hogy a vírus terjedésének megelőzése érdekében maradjanak otthon. A Családok Átmeneti Otthonában élő családoknak segítettek a bevásárlásban. Az Otthonban lakó gyermekeknek színes,

mozgásos, ügyességi, közösségi programokat szerveztek és szükség szerint segítették őket a tanulásban.

Ezen többletfeladatok mellett továbbra is ellátták az alapfeladataikat, felkeresték a megyeszékhely azon területeit, ahol kapcsolatba kerülhettek a szolgáltatással érintett célcsoporttal, vagy ahol gyerekek, fiatalok felügyelet nélkül tartózkodtak, esetleg deviáns magatartást tanúsítottak. Szükség szerint, egy-egy eset kapcsán konzultáltak a családsegítőkkal, esetmenedzserekkel.

A 2020-as év során nem érkezett írásos jelzés az utcai és lakótelepi szociális munkásokhoz és ők sem tapasztaltak jelzést igénylő esetet a szakmai munkavégzés során.

2020-ban az utcai és lakótelepi szociális munkások összesen 162 fiatallal, 162 alkalommal, míg 2019-ben 132 fiatallal, 158 alkalommal kerültek kapcsolatba munkájuk során.

Kórházi szociális munka

A szolgáltatás célja a szülészeti-nőgyógyászati osztályon a kórházi védőnővel együttműködve a válsághelyzetben lévő anya és gyermekének segítése, a gyermekosztályon a gyermekelhanyagolás és bántalmazás észlelése, majd a szükséges intézkedések megtétele, valamint a pszichiátriai és a rehabilitációt végző kórházi osztályokkal való együttműködés.

Az intézmény a Markusovszky Egyetemi Oktatókórházzal kötött együttműködési megállapodás alapján biztosítja a szolgáltatást.

A család- és gyermekjóléti központ kórházi szociális munkát ellátó esetmenedzserének feladata a tanácsadás, információszolgáltatás és a konzultáció biztosítása minden érintett fél számára.

2020-ban - csakúgy, mint a megelőző évben - a család- és gyermekjóléti központ kórházi szociális munkával foglalkozó esetmenedzsere a kórház szociális munkatársaival közösen dolgozott azon, hogy a problémával érintett családok helyzete rendeződjön.

Az elmúlt évek tapasztalatai alapján elmondható, hogy a kórházi szociális munkát végző esetmenedzser által biztosított információnyújtás, tanácsadás segíti az egészségügyi személyzet munkáját, támpontot nyújt a betegek nem egészségügyi jellegű problémáinak megoldásában, az elhanyagolás és a veszélyeztetettség megszüntetésében.

A kórházi szociális munka 2019-ben és 2020-ban egyaránt 5 főt érintett. A járványhelyzet miatt a kapcsolattartás telefonos, ill. elektronikus formában valósult meg.

Kapcsolatügyelet

A speciális szolgáltatás célja és feladata a válást követően megromlott, vagy egyáltalán nem működő szülő-gyermek kapcsolattartás rendezése, megállapodás kialakításának segítése, láthatás megszervezése, a kapcsolattartáshoz semleges helyszín biztosítása.

A célcsoport jelentős részét azok a szülők képezik, akik már külön élnek, és akut konfliktust jelent a gyermekláthatás. Esetenként még nincs hatósági döntés a kapcsolattartásról, vagy ha van, az nem annak megfelelően működik.

A mediáció módszerével nyugodt körülmények között az igénybe vevők segítséget kapnak a kapcsolattartás szabályainak közös kialakításában.

A Kapcsolatügyelettel 2020-ban 59 család - 81 gyermek állt kapcsolatban (2019-ben 65 család és 89 gyermek). A megelőző évhez képest a számadatok minimális csökkenést mutatnak az igénybevétel tekintetében.

Az év során 1 olyan család volt, aki információt, időpontot kért a mediátoroktól, de végül esetükben személyes találkozásra nem került sor.

2020-ban 26 család jelentkezett új esetként a szolgáltatásban, amely 39 gyermeket érintett (2019-ben 32 család, 40 gyermek). Az új esetek tekintetében, a családszámban kismértékű csökkenés, a gyermekszámban elhanyagolható emelkedés volt tapasztalható a 2019-es évhez képest.

Az új esetek közül, hasonlóan 2019-hez 1 családnál indult kamasz-mediációs folyamat.

Az év során 38 családnál került sor 59 mediációs ülésre, amelyből 21 esetben végül nem került sor megállapodás megkötésére.

Az új esetekből 5 családnál nem történt meg a másik szülővel az első interjú, ezért a mediációs folyamat megszakadt.

Az 59 családból 25 önállóan, 17 a gyámhatóság, 8-8 a bíróság, ill. a család- és gyermekjóléti szolgálat/központ közreműködésével, míg 1 ügyvédi tanácsra kereste meg az intézményt.

A szombathelyi járás területéről 8 család (11 gyermek) fordult a Kapcsolatügyelethez.

A 17 gyámhatóság által szabályozott kapcsolattartásból 3 család esetében a mediációs eljárás keretében sikerült a szülői, hozzátartozói láthatást az ügyeletről kigondozni.

További két gyámhatósági szabályozással érintett esetben a felek elálltak a határozatban foglaltaktól, és a továbbiakban önállóan oldották meg a szülői, nagyszülő kapcsolattartást.

A 8 bíróság által szabályozott kapcsolattartásból 2 családnál - mediációs eljárás keretében - sikerült a szülőkkel egy magasabb szintre lépni a szülői láthatás vonatkozásában, közülük az egyik család már egyáltalán nem veszi igénybe a Kapcsolatügyelet szolgáltatásait.

A kapcsolattartás segítését 21 család (28 gyermek) 118 alkalommal vette igénybe. Közülük 17 családot (22 gyermeket) hatóság (bíróság, gyámhatóság) irányított intézményünkhöz.

2020-ban 60 munkanapon (kedd és csütörtök) valamint, 39 alkalommal szombaton fogadott családokat az ügyelet.

A szülői kapcsolattartás fejlődését semleges helyszínnel 5 családnál 12 alkalommal, az átadás/átvétel megszervezésével 2 családnál 17 alkalommal segítették a szakemberek.

A nagyszülői és egyéb hozzátartozói kapcsolattartásra 4 családnál 13 alkalommal került sor. Hatóság által elrendelt felügyelt kapcsolattartás 71 alkalommal zajlott.

Az év során 7 család esetében összesen 8 alkalommal készült „Kapcsolatügyeleti tapasztalatok” című összefoglaló, amelyekkel a bíróság, gyámhatóság munkáját segítették a mediátorok.

A Kapcsolatügyelet munkatársai havi rendszerességgel tartottak esetszembeszélést és az év során két alkalommal szupervíziót vettek részt.

Óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység

A szolgáltatás biztosítását az 1997. évi XXXI. törvény, valamint a 15/1998. (IV.30.) NM. rendelet 2018. szeptember 1-jétől kötelező feladatként írja elő a család- és gyermekjóléti központok számára, az illetékességi területükhöz tartozó járás valamennyi köznevelési intézményében.

A szolgáltatás célja, a szociális segítő munka eszközeivel, támogatást nyújtani a köznevelési intézménybe járó gyermekeknek, a gyermekek családjainak, a pedagógusoknak, valamint az intézményben megjelenő egyéb szakembereknek.

Az óvodás és iskoláskorú gyermekek, tanulók veszélyeztetettségének megelőzése, szociális kompetenciáinak fejlesztése, sikeres iskolai előmenetelük támogatása, a szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek helyzetét javító szolgáltatások nyújtása, lehetőségeik mind szélesebb körű kihasználása érdekében.

A gyermekek, tanulók, szülők, pedagógusok részére adekvát szakmai segítség nyújtása, hogy képesek legyenek felismerni és jelezni a gyermekeknél észlelt változások alapján a háttérben rejlő problémákat.

Az óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység hozzájárul a veszélyeztetettséget észlelő- és jelzőrendszer hatékony működésének elősegítéséhez.

A család- és gyermekjóléti központ működési területén (szombathelyi járás) az együttműködési megállapodások alapján 99 intézményben, tagintézményben és telephelyen biztosítják a szociális segítő az óvodai és iskolai szociális segítő tevékenységet. Ebből 45 helyszín óvoda, 48 iskola, és 6 kollégium. Az iskolák közül 14 középiskola, 31 általános iskola, 3 pedig általános és középiskola. 62 helyszín Szombathelyen, 37 pedig a járáshoz tartozó településeken található.

A feladatellátást 16 fő óvodai és iskolai szociális segítő végzi.

Az szolgáltatást összesen 6508 fő vette igénybe:

- pedagógus: 756 fő
- tanuló: 4960 fő
- szülő: 706 fő
- egyéb szakember (pl.: védőnő): 86 fő

A szolgáltatást igénybe vevők számánál a 2019-es évhez (4662) viszonyítva jelentős az emelkedés annak köszönhetően, hogy az elmúlt év pozitív tapasztalatai alapján a köznevelési intézmények egyre nagyobb mértékben kérték a szolgáltatás biztosítását.

Jelentős arányban megnőtt az óralátogatások száma, melyek alkalmával a szociális segítő munkatársak lehetőséget kaptak az általuk biztosított szakmai tevékenységek megismertetésére.

Megnőtt továbbá a csoportfoglalkozások iránti igény is az intézmények részéről.

A szakmai tevékenység során 2164 konzultációt, 647 óralátogatást, 532 információnyújtást, 129 segítő beszélgetést, valamint 103 tanácsadást nyújtottak a szakemberek az igénybe vevők számára.

Összesen 80 alkalommal biztosítottak a köznevelési intézményekben csoportfoglalkozást, 34 alkalommal szülői értekezleten, 22 alkalommal esetmegbeszélésen vagy esetkonferencián vettek részt.

A segítségnyújtás szakmai tevékenység szerinti besorolása (alkalmak száma)

Konzultáció	2164
Információnyújtás	532
Segítő beszélgetés	129
Tanácsadás	103
Családlátogatás	4
Óralátogatás	647
Krízisintervenció	3
Konfliktuskezelés	5
Prevenációs csoportmunka	80
Pályaorientáció támogatása	1
Nevelőtestületi ülésen, részvétel diák önkormányzati ülésen	1
Szülői munkaközösségi ülésen részvétel	1
Szülői értekezleten való részvétel	34
Esetmegbeszélés, esetkonferencia családsegítővel/esetmenedzserrel	22
TEAM munka óvodában, iskolában	5
Jelzés küldése	4
Delegálás más szakemberhez, szolgáltatóhoz	7
Egyéb:	7
Összesen:	3749

A leggyakrabban tapasztalt problémák:

- magatartászavar,
- gyermeknevelési problémák,
- beilleszkedési nehézség gyermekintézménybe,
- szülők, család vagy a gyermek életviteli problémái,
- lelki-mentális,
- tanulási problémák.

A segítségnyújtás problématípus szerinti besorolása (alkalmak száma)

Anyagi	7
Gyermeknevelési	106
Gyermekintézménybe beilleszkedési nehézség	82
Magatartászavar	160
Gyermek életvitele	75
Igazolatlan hiányzás	44
Iskolai konfliktus (gyermek-pedagógus)	17
Iskolai konfliktus (gyermek-gyermek)	48
Családi konfliktus	52
Szülők, család életvitele	61
Elhanyagolás	41
Bántalmazás	11
Tanulási probléma	50
Lelki/mentális problémák	58
Deviancia (alkohol, drog, bandázás, bűnelkövetés)	11
Összesen:	823

A szolgáltatás nyújtásának helyszínei:

- köznevelési intézményben: 7642 alkalommal,
- gyermekjóléti intézményben: 56 alkalommal,
- a család otthonában: 4 alkalommal.

A szakmai munka során az óvodai és iskolai szociális segítők együttműködtek a család- és gyermekjóléti központ esetmenedzsereivel, pszichológusaival, családterapeutájával, jogászával, mediátoraival, a járásban működő család- és gyermekjóléti szolgálatok családsegítőivel, a köznevelési intézmények vezetőivel, pedagógusaival, ifjúságvédelmi felelőseivel, iskolapszichológusokkal, iskolai védőnőkkel, szükség szerint a Pedagógiai Szakszolgálat szakembereivel, védőnőkkel, fogyatékosügyei tanácsadókkal, az Áldozatsegítő Központ szakembereivel, gyámhivatali, önkormányzati, kormányhivatali ügyintézőkkel és egyéb szolgáltatókkal, szakemberekkel.

A család- és gyermekjóléti szolgálatok, valamint a család- és gyermekjóléti központ szakemberei által összehívott esetkonferenciákon is rendszeresen részt vettek a kollégák.

A felmerülő dilemmák oldása és a szakmai munkavégzés támogatása érdekében - egy pályázat keretében - az óvodai és iskolai szociális segítők részére az intézmény szupervíziót biztosított 10 alkalommal.

A szociális segítők által végzett prevenció csoportfoglalkozások

Közösségszervezés: a csoportfoglalkozás célja a köznevelési intézményben tanuló gyermekek hangulatának javítása, feszültségek oldása volt.

A foglalkozások alkalmat biztosítottak arra, hogy a tanulók közelebbi kapcsolatot alakítsanak ki egymással. A foglalkozások célcsoportja a Nagy Lajos Gimnázium, valamint a Kanizsai Dorottya Gimnázium 9-11. évfolyamának tanulói voltak.

A közösségszervezést a csoportvezetők egy ismerkedős bevezető játékkal indították, ami egy hosszabb terjedelmű, az érzelmi intelligenciát fejlesztő játékkal folytatódott. A programmal kapcsolatban a tanulók és a pedagógusok részéről is egyaránt pozitív visszajelzések érkeztek az óvodai és iskolai szociális segítők felé.

A foglalkozások alkalmával a gyerekek szorosabb érzelmi kapcsolatot alakítottak ki egymással, az osztályközösségben nőtt az összetartozás érzése.

Internetes zaklatás, iskolai bántalmazás: a csoportfoglalkozás célja az iskolai és a közösségi hálón történő bántalmazás felismerése, megelőzése és kezelése volt.

A célcsoport a Brenner János Általános Iskola és Gimnázium (Kollégium) valamint a Reményik Sándor Evangélikus Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola 4-8. évfolyamos tanulói voltak.

A foglalkozások módszere interaktív előadás, film feldolgozása, szemléltető kártyákkal történő közös élmény feldolgozása volt.

Több tanuló a foglalkozásokon keresztül ismerte fel, hogy már részese volt internetes zaklatásnak és iskolai bántalmazásnak. A csoportvezetők abban is támogatást, megerősítést nyújtottak, hogy merjenek segítséget kérni és információt nyújtottak arról, hogy szükség esetén kihez fordulhatnak.

Iskolai bántalmazás: a csoportfoglalkozás célja, két adott osztályon belüli zaklatás feloldása, kezelése volt.

Az egyalkalmas foglalkozás célcsoportja a Váci Mihály Általános Iskola 2. és 4. osztályos tanulói voltak. Az iskolai szociális segítők a gyerekek számára a foglalkozáson egy rövid tájékoztató videót vetítettek le. A film megtekintése után közös beszélgetés keretén belül feldolgozták a látottakat. Játékos feladatokon keresztül a tanulók megismerték saját helyzetüket a zaklatáson belül. A foglalkozás végén a felmerült feszültségek feloldására került sor.

A közös programot követően többen egyéni beszélgetést kezdeményeztek a segítővel.

Osztályközösség építés: a csoportfoglalkozás célja, egy osztályon belül a különböző szakmát tanulók osztályközösségének az erősítése, a kirekesztés és kiközösítés megakadályozása volt.

A foglalkozások célcsoportja a Szombathelyi Szolgáltatási Szakképzési Centrum Oladi Szakgimnáziuma és Szakközépiskolájának 10. évfolyamos tanulói voltak.

Az alkalmazott módszerek: beszélgetés, együttgondolkodás, problémamegoldó képesség fejlesztése játékos gyakorlatokon keresztül.

A csoportfoglalkozás több alkalomra épülő tematikus folyamat, melyet a vírushelyzet miatt kialakuló iskola bezárás megszakított. Az újra nyitás esetén a foglalkozások tovább folytatódnak

Konfliktuskezelés: a csoportfoglalkozás célja az osztályban lévő feszültségek, nézetkülönbségek és konfliktusok kezelése volt.

A célcsoport a Zrínyi Ilona Általános Iskola 6. osztályos tanulói voltak.

A foglalkozás hat alkalmas tematika alapján épült fel, játékos feladatokon keresztül a konfliktuskezelési technikák elsajátítását tűzve ki célul. A hat alkalomból mindössze 3 valósult meg, a tanulók és a pedagógusok részéről ugyanakkor számtalan pozitív visszajelzés érkezett a foglalkozások hatására megindult változásokról.

A 2020/21-es tanév nyári szünetében az óvodai és iskolai szociális segítők június 29-től augusztus 19-ig Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata és a Szombathelyi Tankerületi Központ együttműködésében szervezett napközis táborban vettek részt.

Összesen 13 fő óvodai és iskolai szociális segítő, turnusonként 3 fő heti váltásban nyújtott segítséget a különféle programok megvalósításában, a gyermekek napközbeni felügyeletében és az étkeztetésben.

A koronavírus járvány az óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység biztosítását is jelentős mértékben befolyásolta. Tekintettel a köznevelési intézmények részleges vagy teljes bezárására, a szakmai munka elsősorban telefonos, vagy online formában valósult meg. A korlátozott lehetőségek ellenére a szociális segítők mindent megtettek a szakmai munka minél magasabb színvonalú biztosítása érdekében.

A jogszabályban előírt feladatok teljesítése mellett több hónapon keresztül részt vettek az idősellátás területén jelentkező többletfeladatok ellátásában bevásárlással, gyógyszerkiváltással, valamint ebéd kiszállítással.

Szociális diagnózis készítése

A szociális diagnóziskészítés szükségességének eseteit az 1993. évi III. törvény 64/A. § 1-3. bekezdése foglalja magába. Ez alapján a család- és gyermekjóléti központ szociális diagnózist készít

a) a család- és gyermekjóléti szolgálat kezdeményezésére, ha olyan szociális szolgáltatás vagy gyermekjóléti alapellátás – ide nem értve a gyermekek napközbeni ellátását – igénybevétele válik szükségessé, amelyben az ellátott vagy a család nem részesül, vagy azt a szolgálat más okból szükségesnek tartja,

b) a család- és gyermekjóléti szolgálatnál gondozásban nem álló ellátott esetén akkor, ha az nem speciális szolgáltatást kíván igénybe venni, illetve ha nem gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedés által érintett gyermeke van.

A fentiek mellett a diagnózis felvételét a jelzőrendszeri tagok is kezdeményezhetik.

A szociális diagnózis készítésének feltétele, hogy az elkészítéséhez valamennyi érintett hozzájáruljon.

A szociális diagnózis az egyén/család szociális helyzetének átfogó vizsgálata. A vizsgálat kiterjed az egyén, valamint családja családi kapcsolataira, lakhatási körülményeire, egészségi állapotára és esetleges fogyatékoságára, mindennapi életvitelére, az egyes képességek hiányából adódó nehézségeire, kommunikációjára, személyes kapcsolataira, munkaerő-piaci státuszára, a krízishelyzetek kezelésére vonatkozó képességére.

A szociális diagnózist készítő esetmenedzser feltérképezi, beazonosítja az érintett problémáit, szükségleteit és mellérendeli az ezek megoldására, kielégítésére alkalmas szolgáltatásokat. Ezzel egyidejűleg megvizsgálja azt is, hogy a feltérképezett szolgáltatások elérhetőek-e és melyik intézményben, valamint azok igénybevételére jogosult-e az érintett.

A jogosultsági feltételek fennállása esetén a szociális diagnózis kötelezi a szociális, gyermekjóléti szolgáltatókat és intézményeket a szolgáltatásra vonatkozó igényt nyilvántartásukba venni.

A szociális diagnózist készítő esetmenedzser feladata továbbá a járás területén elérhető szociális szolgáltatások, gyermekjóléti alapellátások, egészségügyi, munkaerő-piaci, karitatív és egyéb szolgáltatások feltérképezése és a rájuk vonatkozó információk aktualizálása.

2020-ban összesen 121 (2019-ben 145) felkérés érkezett elsősorban a szombathelyi, kisebb mértékben a járásban működő többi (Vép, Ják, Táplánszentkereszt, Bük) család- és gyermekjóléti szolgálattól. Más jelzőrendszeri tagtól felkérés nem érkezett.

Az év során 36 (2019-ben 46) diagnózis készült el, amely 104 főt (2019-ben 146 főt) érintett.

A leggyakrabban kiejánlott szociális szolgáltatás a család- és gyermekjóléti szolgáltatás volt, a nem szociális szolgáltatások közül pedig a pénzügyi vagy természetbeni ellátás és a házi orvosi, szakorvosi (pszichiátriai) ellátás.

Tapasztalatok szerint a felkérésben érintett ügyfelek szinte minden esetben hozzájárultak a diagnózis elkészítéséhez, a család- és gyermekjóléti szolgálattal való együttműködés részének tekintették.

Néhány esetben tapasztalható volt kezdeti ellenállás, azonban a felvétel során ez szinte minden esetben megszűnt.

A felvétel megvalósulását jelentős mértékben segítette, hogy az esetmenedzser rugalmasan tudott alkalmazkodni az ügyfelek időbeosztásához, elfoglaltságaihoz és az ügyfélnek legmegfelelőbb helyszínhez.

Meghiúsult felvétel az év folyamán 1 (2019-ben 0) esetben volt.

Készenléti szolgálat

Célja a család- és gyermekjóléti központ nyitvatartási idején kívül felmerülő krízishelyzetekben történő azonnali segítség, tanácsadás vagy tájékoztatás nyújtása. A problémamegoldáshoz igazítva a természetes és mesterséges erőforrások mobilizálása, az esetkezelésről, illetve a hívásokról nyilvántartások vezetése.

A szolgáltatás elérésének megkönnyítése érdekében ingyenesen hívható, zöld számot biztosít az intézmény.

A szolgáltatás elérhetősége: 06-80/204574.

2020-ban 18 hívás (2019-ben 5 hívás) érkezett.

Négy esetben a Családok Átmeneti Otthonában elérhető férőhely után érdeklődtek, négy esetben szociális szolgáltatásokkal kapcsolatos információkérés miatt telefonáltak.

Szintén négy esetben bántalmazás gyanúja, ill. eltűnt családtaggal kapcsolatos információkérés volt a hívás oka.

Egy-egy esetben hajléktalan személy, valamint egy az Otthonban lakó család ügyében érdeklődött a hívó.

Négy hívás téves volt.

Krízishelyzet, azonnali beavatkozást igénylő probléma jelzésére nem vették igénybe a készenléti telefonszámot.

A család- és gyermekjóléti központ és a család- és gyermekjóléti szolgálat által közösen biztosított feladat

Közösségi Terek

A járványügyi szabályokra tekintettel 2020. március 10-ig működtek **ifjúsági közösségi terek Szabad-tér**, valamint **Belvárosi Ifjúsági Klub** elnevezéssel. Szolgáltatásaikat 45 fő fiatal vette igénybe, a célcsoport a 10-19 év közötti fiatalok voltak. A szakmai munkában nagy szerepet kapott a prevenció, a megfelelő életvezetés és értékrend elfogadtatása.

Az ifjúsági klubok sokéves működése alapján elmondható, hogy jelentősen megváltozott a fiatalok szórakozási igénye. A különböző játékok, internet, számítógép meglepte már nem elég vonzó számukra. Egyre nehezebb becsábítani a gyerekeket egy olyan közösségbe, ahol be kell tartani bizonyos szabályokat, miközben az online térben is tudnak az otthonukból egyszerűen több fiatallal kapcsolatba lépni. Szükség van izgalmas, szervezett programokra, ami megmozgatja a fiatalok fantáziáját, új kihívások elé állítja őket.

A közösségi térben dolgozó szakemberek nagy hangsúlyt fektettek a megfelelő értékrend kialakítására, elfogadtatására.

A szervezett programokon túl a fiatalok számtalan alkalommal kértek segítséget egyéni, családi problémáik, valamint iskolai feladataik megoldásában a szociális szakemberektől.

Szabad-tér Ifjúsági Klub

A Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ és Gyermekjóléti Szolgálat 2019. november 1-től 2020. június 30-ig kapcsolódott be az Emberi Erőforrások Minisztériuma által elindított modellprogramba, melyet a Rubeus Egyesület segítségével valósított meg.

Ezen modellprogram a veszélyeztetett, szociálisan hátrányos helyzetű családok, gyermekek segítségét célozta meg, hogy a társadalmi értékek tudatosításában, megfelelő szülői minták elsajátításában, problémáik megoldásában támogatást kapjanak.

A közösségszervezés új utakat nyitott a prevenciós és korrekciós szakmai munkában.

Innovációként jelent meg a fiatalok toborzásának új formája, a szülők bevonása a fiataloknak szervezett programokba és új élmények, szabadidős tevékenységek szervezése, információk átadása.

Toborzás: 2019 októberében kezdődött a közösségi tér népszerűsítése a környező általános és középiskolákban. A klub életéről tájékoztató kisfilm készült, annak érdekében, hogy a fiatalok betekintést nyerjenek a mindennapokba, a szervezett programokba. A szociális szakemberek osztályfőnöki órákon játékos feladatokkal motiválták közösségi élményekre a gyerekeket, és igyekeztek személyesen is felkelteni az érdeklődésüket, illetve felmérni az ő igényeiket. Azokat az osztályokat, ahol osztályfőnöki óra keretében már tájékoztatást adtak a klub adta lehetőségekről, látogatásra hívták a közösségi térbe, hogy a fiatalok személyes tapasztalatokat is szerezhessenek. A toborzó programot azonban félbeszakította a koronavírus miatti iskolabezárás, de az addigi a tapasztalatok nagyon pozitívak voltak mind a pedagógusok, mind a gyerekek részéről.

Gyermekeknek szervezett programok:

- születésnapok megünneplése,
- fotószakkör kétheti rendszerességgel,
- gyerekeknek-fotópályázat kiírása, (Karantén, Sopron-kirándulás) és annak díjazása,
- jelmezes farsangi multság, ügyességi vetélkedő,

- tekézés, ismerkedés a másik ifjúsági klubbal, sportnap.

Több olyan prevenciós jellegű foglalkozás valósult meg, amelybe a szülők is bevonásra kerültek.

A programok külső helyszíneken történő lebonyolítása elősegítette a kikapcsolódást és az új élményekkel való gazdagodást.

Szülő-gyermek családi programok:

- „Internetes zaklatás veszélyei” témában szabaduló szoba családoknak a Közösségi Tér helyszínén berendezve. A játék után a rendőrség szakemberével közös interaktív beszélgetés következett a tapasztalatról, a gyermekekre leselkedő veszélyekről, a fiatalok bűncselekmények következményeiről.
- Drogprevenciós előadáson részvétel külső helyszínen. Az előadó Tóth Balázs szociális munkás (KEF szervezésében) volt.
- Lelki egészségünk – lélekápoló programsorozat. Családi program keretében látogattak el az érdeklődők a Zenit Kávézó, közösségi térbe több alkalommal a program segítségével. A szülők a jógával ismerkedtek, a gyerekek kreatív foglalkozáson vettek részt, muffin készítés, finom reggeli és kávéfogyasztás közben közös beszélgetéssel hangolódtak egymásra a családok. Meseterápiás szakember bevonásával a gyermekek jövőbeni pályorientációs terveiről zajlott beszélgetés. A programok során a családi összetartozás, az értékek erősítése, az egymásra hangolódás és lelki támogatás fejlesztése valósult meg különböző szakemberek segítségével
- Sport: korcsolyázási lehetőség biztosítása, NB I. Falco kosárlabda meccs látogatása, táncbemutató megtekintése.
- Kirándulás Sopronba: hajókázás a Fertő tavon, bobbálya és kilátó látogatása.

A programokba a szülők is bevonásra kerültek, melynek eredményeként a gyermekek és szüleik közötti kommunikáció nagymértékben javult, erősödött a szülők szülői szerepe, felelősségtudata, kompetenciája. A fiatalok kimozdultak az online térből, a klub alternatívát nyújtott a csoportban végezhető szabadidős tevékenységekre. Lehetőséget kaptak a kortárs és egyéb segítő kapcsolataik kiépítésére az iskolán kívül is. A gyerekek a közösségi élmény kapcsán nyitottabbá, őszintébbé váltak, erősödött a felnőttek, szülők iránti bizalmuk, többször kértek segítséget problémáik megoldásában az ifjúsági klub vezetőitől. A programok szélesítették a fiatalok érdeklődési körét.

A fotópályázat, a kiránduláson készült és együtt előhívott fényképek segítséget nyújtottak a családoknak a kellemes, pozitív élmények megőrzésére, az emlékezésre. A szülők betekintést kaptak a klub életébe, megismerkedtek a klubvezetőkkel, növelve bizalmukat az intézmény iránt.

Gyermekek napközbeni ellátása

1997. évi XXXI. törvény 41. § értelmében: A gyermekek napközbeni ellátásaként az életkornak megfelelő nappali felügyeletet, gondozást, nevelést, foglalkoztatást és étkeztetést kell megszervezni azon gyermekek számára, akiknek szülei, törvényes képviselői munkavégzésük - ideértve a gyermekgondozási díj, a gyermekgondozást segítő ellátás és a gyermeknevelési támogatás folyósítása melletti munkavégzést is -, munkaerő-piaci részvételt elősegítő programban, képzésben való részvételük, nappali rendszerű iskolai oktatásban, a nappali oktatás munkarendje szerint szervezett felnőttoktatásban, felsőoktatási intézményben nappali képzésben való részvételük, betegségük vagy egyéb ok miatt napközbeni ellátásukról nem tudnak gondoskodni. A napközbeni ellátás keretében biztosított szolgáltatások időtartama lehetőleg a szülő, törvényes képviselő munkarendjéhez igazodik. Gyermekek napközbeni ellátásának igénybevitelére jogosult az átmeneti gondozásban és az otthon nyújtó ellátásban részesülő gyermek is.

Bölcsődék

Szombathelyen a 3 év alatti gyermekek napközbeni ellátását a Szombathelyi Egyesített Bölcsődei Intézmény (továbbiakban Szombathelyi EBI) biztosítja. Az intézmény székhelye a Derkovits városrészen a Bem József utca 33. szám alatt található. A fenntartói jogokat Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata gyakorolja.

Az intézmény **7 tagbölcsődében 538 férőhelyen**, valamint **2 mini bölcsődében 14 férőhelyen** biztosítja a 3 év alatti gyermekek napközbeni ellátását a szombathelyi gyermekek, valamint a Szombathelyi Megyei Jogú Város Önkormányzatával kötött feladatellátási szerződés alapján a környező települések számára. Azon települési önkormányzatok, akik nem tudják biztosítani a bölcsődéskorú gyermekek ellátást az adott településen, minden év április 15-ig felmérik, hogy hány család venné igénybe a bölcsődei ellátást, amennyiben 5 fő jelzi az igényét az adott település feladatellátási megállapodást köt Szombathely várossal, így a Szombathelyi EBI tudja fogadni a szerződéssel rendelkező településről érkező vidéki gyermekeket a szerződésben foglalt létszámgig. A fent említett településekről érkező szülők a lakhelyük szerinti illetékes helyi önkormányzat által ellenjegyzett bölcsődei igényfelmérési nyilatkozat kitöltésével jelzik igényüket a felvételi kérelem mellett a bölcsődei ellátásra. 2020-ban hét településsel volt megállapodása Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzatának, ezek Torony, Sé, Gencsapáti, Ják, Vép, Ramocsa és Nára. Náraiból gyakorlatilag egy gyermek sem vette igénybe az év folyamán a bölcsődei ellátást, így hat településről érkeztek gyermekek az intézménybe. A szakmai munka a 1997. évi XXXI. tv. a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról, a 15/1998. (IV.30.) NM rendelet, valamint a 2017. évben módosításra került Bölcsődei Nevelés- Gondozás Országos Alapprogramja és az NCSSZI által kiadott Módszertani Levelek által előírt szabályozás szerint folyik. A bölcsődék egyedi célkitűzéseiket, sajátosságait a saját Szakmai Programjukban fogalmazzák meg, így az egységesség mellett megjelenik az egyediség a szakmai munkában, amely színesíti az ellátást és választási lehetőséget jelent a családok számára. Az intézmények Szakmai Programjában megfogalmazásra kerülnek a bölcsődei nevelés alapelvei.

A gyermekek napközbeni felügyeletét, jól felkészült, megfelelő tudással rendelkező, elhivatott kisgyermeknevelők végzik a bölcsődékben. A pályán dolgozó kisgyermeknevelők különböző korosztályból kerülnek ki. A kisgyermeknevelők 50%-a gyermekvállalás szempontjából aktív korosztályhoz tartoznak, és sokan a családalapítás előtt állnak. Helyettesítésük nagy feladatot ró az intézményre, emellett a nyugdíjba vonuló kollégák helyett is gondoskodni kell utánpótlásról.

A bölcsődében a nevelési év szeptemberben kezdődik. A családoknak minden év április 15-ig kell jelezni a bölcsődei ellátás szerinti igényüket. A jelzést a fenti időpontig a családok 90%-a meg is tette, de a nyár folyamán és az őszi hónapokban is érkeztek igénylések munkavállalás, vagy váratlan élethelyzet miatt. Előfordult, hogy néhány gyermek szülője különböző okok miatt, mint testvér születése, lakhely változtatás, munkalehetőség megszűnése, lemondott a bölcsődei férőhelyről, emellett a veszélyhelyzet miatt is történt visszalépés. A bölcsődei felvételnél előnyben részesültek a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult, három vagy többgyermekes családban élő, az egyedülálló szülő által nevelt, a védelembe vett gyermekek, valamint, ha a védőnő vagy gyermekjóléti szolgálat javasolta a gyermek bölcsődei ellátását. Az üres férőhelyek folyamatosan betöltésre kerültek. Amennyiben az intézmény férőhely hiányában nem tudja a gyermeket fogadni, várólistára kerül. A pandémia következtében azonban erre 2020-ban nem került sor.

A bölcsődei nevelés alapelvei:

- A család rendszerszemléletű megközelítése
- A koragyermekkorai intervenció szemléletének befogadása
- A családi nevelés elsődleges tisztelete
- A kisgyermeki személyiség tisztelete
- A kisgyermeknevelő személyiségének meghatározó szerepe

- A biztonság és a stabilitás megteremtése
- Fokozatosság megvalósítása
- Egyéni bánásmód érvényesítése
- Gondozási helyzetek kiemelt jelentősége
- A gyermeki kompetenciakészítés támogatása

Bölcsődék létszámadatainak alakulása

Bölcsődék neve	2020.évben beíratott gyermekek létszáma											
	01.	02.	03.	04.	05.	06.	07.	08.	09.	10.	11.	12.
Bokréta B.	77	77	78	78	78	78	78	78	48	55	63	63
Csicsergő B.	44	46	46	46	46	46	46	46	35	42	44	44
Kuckó B.	38	38	38	38	38	38	38	38	36	26	30	33
Meseház B.	87	89	88	88	88	88	88	89	50	62	71	71
Napraforgó B.	77	78	78	78	78	78	78	78	50	58	63	65
Százszorszép B.	99	99	99	99	99	99	98	98	51	59	64	64
Csodaország B.	90	91	91	91	91	91	91	91	57	63	66	68
Összesen	512	518	518	518	519	518	517	518	327	365	401	408

	01.	02.	03.	04.	05.	06.	07.	08.	09.	10	11.	12.
Babóca Mini B.	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7
Manócska Mini B.	7	7	7	7	7	7	7	6	5	4	5	5
Összesen	14	14	14	14	14	14	14	13	12	11	12	12

Beíratott gyermekek életkor szerinti megosztása (2020. decemberi adat)

Gyermekek száma bölcsődénként	6-12 hónap	13 – 18 hónap	19 – 24 hónap	25 – 30 hónap	31 – 36 hónap	36 hó felett
Meseház B.	0	3	13	23	31	1
Napraforgó B.	0	4	9	27	14	11
Bokréta B.	0	0	11	16	28	8
Csicsergő B.	0	2	2	16	19	5
Kuckó B.	0	2	3	13	11	4
Százszorszép B.	0	2	12	21	23	6
Csodaország B.	0	1	7	26	25	9
Babóca Mini B.	0	0	0	6	1	0
Manócska Mini B.	0	0	1	2	1	1
Összesen	0	14	58	150	153	45

SNI gyermekek ellátása az intézményben

1997. évi XXXI. tv. 42. § szerint (1) A bölcsőde a családban nevelkedő 3 éven aluli gyermekek napközbeni ellátását, szakszerű gondozását és nevelését biztosító intézmény.

(2) A bölcsőde az (1) bekezdésben foglaltakon túl végezheti a fogyatékos gyermekek nevelését és gondozását is.

A személyi és tárgyi feltételek jelenleg minden tagbölcsődében biztosítottak, a Csicsergő Bölcsődében pedig az elnyert pályázat segítségével lettek a feltételek kialakítva.

A 7 tagbölcsődéből 5 rendelkezik tornaszobával, amely lehetőséget ad a mozgásfejlesztésre.

A Szombathelyi Egyesített Bölcsődei Intézményben 2020. évben összesen 4 fő fogyatékos kisgyermeket láttak el. (akik rendelkeznek a Pedagógiai Szakszolgálat határozatával)

A 4 gyermek ellátása a Napraforgó Bölcsődében, a Csodaország Bölcsődében, a Csicsergő Bölcsődében és a Bokréta bölcsődében történt.

Fogadják a látás-, hallás-, mozgássérült, enyhén értelmi fogyatékos gyermekeket, valamint a szociálisan hátrányos, sajátos nevelési igényű gyermekeket, és a bölcsődébe nem járó gyermekeknek és családjaiknak közös programokat ajánlanak.

Gondozási díjak alakulása 2020. évben /átlag/

BÖLCSŐDÉK	Férőhely	A gyermekek száma akik után gondozási díjat fizettek/fő	Gondozási díj fizetése alól mentesülő gyermekek száma/fő
CSICSERGŐ BÖLCSŐDE	46	33	11
MESEHÁZ BÖLCSŐDE	90	45	35
CSODAORSZÁG BÖLCSŐDE	104	45	37
BOKRÉTA BÖLCSŐDE	78	35	37
KUCKÓ BÖLCSŐDE	38	24	14
NAPRAFORGÓ BÖLCSŐDE	78	45	23
SZÁZSZORSZÉP BÖLCSŐDE	104	45	41
BABÓCA MINI BÖLCSŐDE	7	5	2
MANÓCSKA MINI BÖLCSŐDE	7	5	1
ÖSSZESEN	538+ 14fő	282	201

Az Intézmény tagbölcsődéinek kimutatásai alapján 2020. évben átlagosan 282 gyermek után fizettek gondozási díjat, 201 gyermek pedig mentesül a gondozási díj fizetése alól.

A táblázatban szereplő számok a bölcsődék által leadott havonkénti adatokból kerültek átlagolásra. Ez egy folyamatosan változó adat a beíratott gyermekek számának illetve életkorának függvényében, a gyermek 3. életévének betöltése napjától a szülők mentesülnek a gondozási díj fizetése alól.

Az adatokból viszont látható, a férőhelyhez viszonyított százalékos arányt tekintve több bölcsődében is 40-50% körüli a gondozási térítési díj alól mentesülők száma.

A veszélyhelyzet idején 2020. március 18 - májusig az ügyeleti ellátást igénylő, egyéb esetben térítési díjat fizető gyermekek szülei a 152/2020. (IV. 27.) kormányrendelet értelmében mentesültek a személyi térítési díj fizetésének kötelezettsége alól.

Gyermekétkeztetés térítési díja

Az 1997. évi XXXI. törvény 21. § (1) „Természetbeni ellátásként a gyermek életkorának megfelelő gyermekétkeztetést kell biztosítani a gyermeket gondozó szülő, törvényes képviselő vagy nevelésbe vett gyermek esetén a gyermek ellátását biztosító nevelőszülő,

gyermekotthon vezetője, illetve az Szt. hatálya alá tartozó ápolást, gondozást nyújtó intézmény vezetője kérelmére a bölcsődében, ...”

„21/A. §167 (1) Ha a szülő, törvényes képviselő eltérően nem rendelkezik, az intézményi gyermekétkeztetés keretében a nem bentlakásos intézményben

a) a bölcsődei ellátásban részesülő gyermekek részére az ellátási napokon a reggeli főétkeztést, a déli meleg főétkeztést, valamint tízórai és uzsonna formájában két kísétkéztést, ... kell biztosítani.”

„21/B. § (1) Az intézményi gyermekétkeztetést **ingyenesen kell biztosítani**

a bölcsődei ellátásban, ha

aa) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül,

ab) tartósan beteg vagy fogyatékos, vagy olyan családban él, amelyben tartósan beteg vagy fogyatékos gyermeket nevelnek,

ac) olyan családban él, amelyben három vagy több gyermeket nevelnek,

ad) olyan családban él, amelyben a szülő nyilatkozata alapján az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg a kötelező legkisebb munkabér személyi jövedelemadóval, munkavállalói, egészségbiztosítási és nyugdíjjáradékkal csökkentett összegének 130%-át vagy

ae) nevelésbe vették;”

Az ingyenes gyermekétkeztetésre vonatkozó szabályok 2015. szeptember 1-vel vannak érvényben. Ennek értelmében a szülő nyilatkozata alapján igényelhető az ingyenes étkezés a bölcsődében a jogszabályban meghatározott körülmények fennállása esetén.

Étkezési díjak alakulása a 2020. évben (átlag)

BÖLCSŐDÉK	Férőhely	A gyermekek száma akik után étkezési díjat fizettek/fő	Étkezési díj fizetése alól mentesülő gyermekek száma/fő
CSICSERGŐ BÖLCSŐDE	46	31	42
MESEHÁZ BÖLCSŐDE	90	27	53
CSODAORSZÁG BÖLCSŐDE	104	25	57
BOKRÉTA BÖLCSŐDE	78	23	42
KUCKÓ BÖLCSŐDE	38	20	18
NAPRAFORGÓ BÖLCSŐDE	78	21	67
SZÁZSZORSZÉP BÖLCSŐDE	104	18	58
BABÓCA MINI BÖLCSŐDE	7	3	4
MANÓCSKA MINI BÖLCSŐDE	7	2	4
ÖSSZESEN	538+ 14fő	170	345

Az Intézmény tagbölcsődéinek kimutatásai alapján 2020. évben átlagosan 170 gyermek után fizettek étkezési díjat, 345 fő pedig mentesült az étkezési térítési díj fizetése alól.

A táblázatban szereplő számok a bölcsődék által leadott havonkénti adatokból kerültek átlagolásra.

Ez egy folyamatosan változó adat a beíratott gyermekek számának, illetve a szülők jövedelmének változásai nagy mértékben befolyásolják.

Az adatokból viszont látható, a férőhelyhez viszonyított százalékos arányt tekintve több bölcsődében is 60% feletti a gondozási térítési díj alól mentesülők száma.

A személyi térítési díjak tábláinak elemzéséhez hozzá tartozik még, hogy számos esetben több jogcímen is igényelhetne egy család kedvezményt, előfordul ugyanis, hogy aki például rendszeres kedvezményben részesül, mellette három vagy több gyermekes kategória is illik rá, illetve előfordult már olyan eset is, hogy valaki mindemellett még tartós beteg is volt. Ilyen esetekben a gyermeket csak egyik kategóriánál tüntetjük fel, mivel ezen szempontok bármelyike alapján mindenhogy teljesen ingyenes az ellátás igénybevétele.

Látható, hogy 2019. évben is nagy számban fordul elő a teljesen ingyenes ellátottak száma, viszont ezen gyermekek után a fenntartónak kell vállalni a költségeket, mivel az étkezési és gondozási díjból származó bevétel nem tervezhető pontosan. A veszélyhelyzet ideje alatt a bölcsődék bezárása miatt szintén tapasztalható volt az étkezési és térítési díjakból származó bevétel kiesése, hiszen az ügyelet alatt személyi térítési díjat az ügyeletet igénybe vevők sem fizettek.

Az intézményben működő szolgáltatások

A Só-szobák

A Só szobákat a gyermekek az őszi, téli hónapokban, az időjárás függvényében használhatják, preventív, egészségmegőrző jelleggel biztosítják. Csoportbeosztás szerint, saját kisgyermeknevelőjükkel a hidegebb napokon a légúti betegségek megelőzése céljából veszik igénybe. Énekes, mondókás játékokat játszottak, beszélgettek és légzőgyakorlatokat végeztek. A szolgáltatás a január, február, március hónapokban működött, az őszi hónapokban a járványhelyzet miatt a szolgáltatás szünetelt.

Idegen nyelvi játékok

A németes és angolos játékok november hónaptól májusig zajlanak a bölcsődében. A játékokat megfelelő nyelvvizsgával és diplomával rendelkező pedagógusok tartják saját bölcsődei csoportjaikban, a délelőtti folyamán, naponta 15-20 percben. A gyermekek igényeiknek és korának megfelelően játékos keretek között ismerkedhetnek a különböző idegen nyelvekkel, és szokásokkal. A németes és angolos játékok egyaránt 14-14 fő bölcsődei csoportokban zajlanak. A szolgáltatás havi díja 600 Ft.

A 2020-as év elején egészen május végéig tartottak volna a csoportokban az idegen nyelvű játékok, azonban a március 16.-a utáni lezárás miatt csak az év első hónapjaiban, januárban, februárban és március első két hetében voltak idegen nyelvű játékok.

A szolgáltatás havi díja 600 Ft.

Az új nevelési évben nem volt szülői igény az idegen nyelvi játékok iránt.

Pöttöm torna

Konduktor vezetésével zajló játékos foglalkozás, melyre rendelkezésre áll tornaszoba is a gyermekek korosztályának megfelelő berendezéssel. A foglalkozásokra a Csodaország Bölcsődében, a Meseház Bölcsődében és a Százszorszép Bölcsődében és a Napraforgó Bölcsődében került sor. Nagy érdeklődés volt a családok részéről a mozgásos, preventív jellegű tevékenység iránt. A szolgáltatás díja: bruttó 250,- Ft/alkalom.

Játszóház

Játszóházi szolgáltatás 2020. februárjában indult újra a Csicsergő Bölcsődében. A játszóház indulásakor új szórólapot készítettünk, amely felkerült a bölcsőde facebook oldalára és honlapjára is. Januártól folyamatosan érdeklődtek a szülők mind telefonon, mind személyesen a játszóház indulásával kapcsolatban. 4 fő jelezte, hogy tartósan szeretné igénybe venni a játszóházi szolgáltatásukat, 4 fő pedig alkalmanként. A családok, szülők részéről felmerülő igények nagyon eltérőek voltak: volt, aki napi szinten rendszeresen kereste a játszóházi lehetőséget, mások heti 1-2 alkalomra szeretnék volna megoldani gyermekük felügyeletét, míg néhányan gyermektársaságot kerestek saját gyermekük számára. Az érdeklődők számára 2020. január 27-én a bölcsődevezető egy **Játszóház-Betekintő** délelőttöt tartott.

A Covid veszélyhelyzet idején a játszóházi szolgáltatás szünetelt, majd 2020. júniustól fogadták újra a gyermekeket és családokat a játszóházban.

A Csicsergő Bölcsődében működő Játszóház a gyermekek napközbeni ellátását, gondozását, nevelését biztosítja. A játszóházi szolgáltatás elsősorban azoknak a családoknak nyújt lehetőséget, amelyek nem szeretnék igénybe venni a bölcsődei ellátást, de tartalmas programokat, szakképzett felügyeletet keresnek gyermekük számára. 1 fő szakképzett kisgyermeknevelő fogadja a gyermekeket, és végzi a gyermekek ellátását. A bölcsőde emeleti szintjén található tágas játszóházban labdamedence, fejlesztő játékok, változatos mozgásfejlesztő eszközök várják a gyermekeket és szülőket.

A gyermekek itt töltött idejét tervezett programokkal teszik színesebbé, érdekesebbé, mozgalmasabbá: Mesevár, Mini Manó torna, Csicsergő Zenebölcsi, Ciróka maróka, Ügyes kezek.

A játszóház hétköznapiokon 8 órától 15 óráig tart nyitva.

A *nyári testvértábor* a bölcsőde nyári nyitvatartása miatt nem tudott megvalósulni, hiszen több, mint kétharmados kihasználtsággal üzemelt az intézmény a nyári hónapok során, annak ellenére, hogy 1-2 hétre a családok nagyobb része eltávozott szabadságra, vagy nyaralni.

A *Babamuzsika* szolgáltatás nem indult el a 2020-as évben, mivel e tevékenység jellege nagyobb létszámú gyermek és szülő jelenlétet feltételez, valamint az éneklés nem történhet maszkban, anélkül pedig fertőzésveszély szempontjából kockázatot jelentett volna.

Gyermekek átmeneti gondozása

A gyermekek átmeneti gondozása keretében a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését elősegítő, az életkorának, egészségi állapotának és egyéb szükségleteinek megfelelő étkeztetésről, ruházattal való ellátásáról, mentálhigiénés és egészségügyi ellátásáról, gondozásáról, neveléséről, lakhatásáról kell gondoskodni. A gyermekek átmeneti gondozása során kérelemre ideiglenes jelleggel teljes körű ellátást kell biztosítani, ha a szülő egészségügyi körülménye, életvezetési problémája, indokolt távolléte vagy más akadályoztatása miatt a gyermek nevelését a családban nem tudja megoldani. A Gyvt. 45. § (6) bekezdése értelmében a gyermekek átmeneti gondozása az alapjául szolgáló ok fennállásáig, de legfeljebb 12 hónapig tart, kivéve, ha az utógondozói ellátásban részesülő szülő a gyermekével együtt veszi igénybe az ellátást. Ebben az esetben a gyermek átmeneti gondozása legfeljebb a szülő utógondozói ellátásának fennállásáig tartható fenn az utógondozói ellátás helyszínén. A Gyvt. 48. §(1) bekezdése rendelkezik arról, hogy a gyermekek átmeneti gondozása megszervezhető a működtető által kijelölt helyettes szülőnél, gyermekek átmeneti otthonában vagy családok átmeneti otthonában.

Családok Átmeneti Otthona

A Családok Átmeneti Otthona az intézményen belül, mint önálló szakmai egység működik, önálló telephelyen, 40 férőhely kialakításával.

A folyamatos munkarend szerint működő bentlakásos intézményben az otthontalanná vált szülő kérelmére a együttesen helyezhető el a gyermek és szülője, valamint legfeljebb 21. életévének betöltéséig vagy – ha tanulói jogviszonyban, hallgatói jogviszonyban vagy felnőttképzési jogviszonyban áll – legfeljebb 24. életévének betöltéséig a gyermek nagykorú testvére, feltéve, hogy elhelyezés hiányában lakhatásuk nem lenne biztosított, és a gyermeket emiatt el kellene választani szülőjétől, családjától.

A nagykorú testvér tanulói, hallgatói vagy felnőttképzési jogviszonyának fennállását félévente igazolni kell. Ha a tanulói jogviszonyban álló gyermek az átmeneti gondozás időtartama alatt tölti be a 18. életévét, kérelemre szükség esetén az átmeneti gondozás időtartama meghosszabbítható a tanítási év végéig.

Az otthon befogadja a krízishelyzetben lévő bántalmazott vagy várandós anyákat is, és a szülészetéről kikerülő anyát és gyermekét, valamint a várandós anya kérelmére az anya élettársát vagy férjét.

A családok átmeneti otthona szolgáltatásainak igénybevétele maximum 12 hónap, amely indokolt esetben 6 hónappal, illetve a tanév végéig meghosszabbítható.

Az otthonban folyó gondozás célja:

- az ellátásra szoruló családok lakhatásának biztosítása,
- segítségnyújtás a család otthontalanságának megszüntetéséhez,
- segítség krízishelyzet kezeléséhez, a jövő tervezéséhez,
- a társadalomba történő visszailleszkedés elősegítése,
- az otthonban töltött idő alatt a gyermeki jogok minél teljesebb érvényesülése.

Az ellátásban részesülők 2020. évi indulószáma:	36 fő
Tárgyévben felvettek száma:	27 fő
Tárgyévben ellátottak száma:	63 fő
Tárgyévben megszűntek száma:	28 fő
Az ellátást igénybe vevők száma tárgyév december 31-én:	35 fő

A 2020-as évben 27 kérelem érkezett az átmeneti otthonba, ebből 9 család/27 fő/8 gyermek felvételére került sor. 3 bentlakó családnál született gyermek.

A kérelmezők számában – az elmúlt évhez képest – további csökkenés volt tapasztalható, melynek oka egyrészt, hogy az átmeneti otthonnak helyet adó épület és annak környezete rendkívül leromlott állapotú. Az elmúlt évben (hasonlóan a korábbi évekre) ismét több lakrész beázott, így azokba hosszabb ideig nem lehetett családokat elhelyezni.

Több esetben előfordult, hogy a lakhatási problémákkal küzdők csak a legvégső esetben nyújtották be elhelyezés iránti kérelmüket, illetve, hogy férőhelyek üresedése esetén sem éltek a beköltözés lehetőségével.

2020-ban az átmeneti otthonba két éven belül ismételen bekerülő család nem volt.

A beérkező kérelmek esetében körültekintően kellett vizsgálni, mely családok problémájára jelent valóban megoldást az átmeneti otthon által nyújtott szolgáltatás, illetve mennyi a realitása a családok majdani kiléptetésének.

A családok átmeneti otthonába a családok jellemzően jelentkezés alapján kerültek be, ez 4 család/13 főt jelentett, a családsegítő- és gyermekjóléti szolgálat jelzése alapján 4 család/9 fő, 1 család/2 fő pedig az önkormányzat jelzése alapján kérte felvételét az intézménybe.

Az igénybe vevők közül az elmúlt évben 3 család albérletből költözött az otthonba, 3 család korábban együtt élt rokonaival az ő bérleményükben, szintén 3 család pedig szíveségi lakáshasználó volt.

Az albérletből költöző családok elsősorban a magas lakhatási költségekkel, illetve a főbérlok beköltözési szándékával indokolták felvételi kérelmüket.

Az otthonban történő gondozást megelőzően rokonoknál élő családok a felvételi kérelmekben indokként a több generációs együttélésből származó konfliktusokat és a zsúfoltságot fogalmazták meg.

Krízishelyzetben 8 fő fogadására került sor, ők 1-3 éjszakát töltöttek az otthonban. Rendőrségi intézkedés okán 1 éjszakára 3 kiskorú gyermek került elhelyezésre az intézményben.

A kiköltözők száma 2019-hez viszonyítva csökkenést mutatott, összesen 28 fő/14 gyermek költözött ki az otthonból.

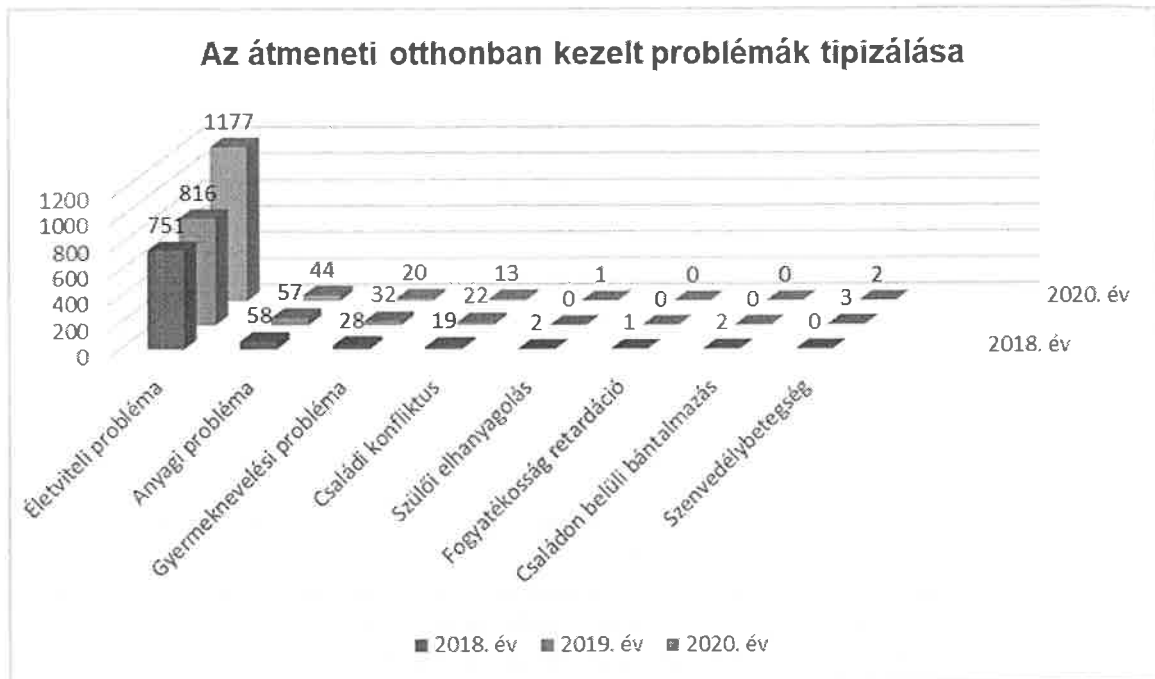
A családok átlagban 18 hónapot is meghaladó időt töltöttek az átmeneti otthonban.

A kiköltöző családok közül:

- 6 család krízislakást kapott,
- 1 család az újonnan bevezetett közösségi bérlakás-rendszer igénybevételével jutott lakhatáshoz,
- 1 család albérletbe költözött,
- 1 családban az apa, bántalmazás miatt kizárásra került, később a gyermek ideiglenes hatályú elhelyezésére került sor, így az anya ellátása is megszüntetésre került,
- 1 család esetében a gyermek a különélő szülőhöz költözött.

A kihasználtság 88,81 % volt, mely az előző évekhez képest szintén csökkent.

Az év során a havi kihasználtság széles skálán mozgott, a százalékos ingadozás 71,41-101,61 % közötti volt.

A probléma megfogalmazásánál közel azonos arányban és rangsorban találjuk meg a probléma típusait a szociális munkásnál és a kliensnél egyaránt.

A klienseknél első helyen 1181 esetben, 94 %-ban az életviteli probléma jelenik meg. Ezt követi jóval kisebb esetszámban az anyagi (45, 3,5%) és a gyermeknevelési probléma (17, 1,5 %). A családi konfliktus 9, a szülői elhanyagolás 1, a szenvedélybetegség 2 esetben jelent meg.

A szociális munkásoknál a probléma típusokat vizsgálva ugyanezt a tipizálást találtuk hasonló arányszámban:

- életviteli 1177 (93%),
- anyagi 44 (3,5%),
- gyermeknevelési 20 (2%),
- családi konfliktus 13 (1 %),
- szenvedélybetegségek 2,
- szülői elhanyagolás 1.

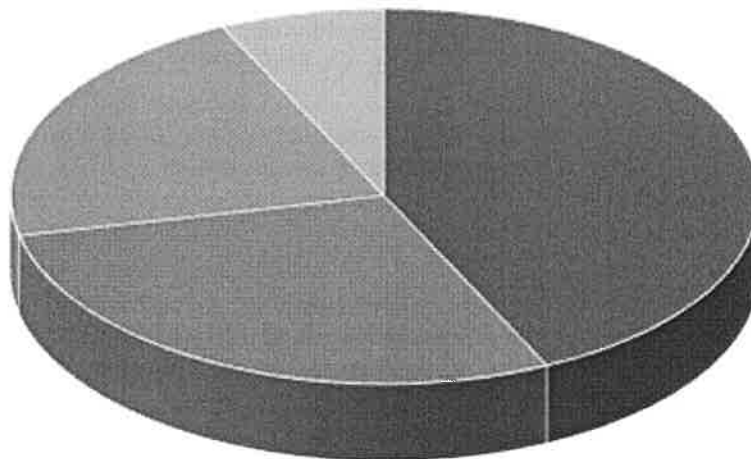
A probléma kezelése így mind a kliens, mind a szociális munkás részéről azonos szintről indult, mely elősegítette a hatékony segítségnyújtást.

2020-ban az előző évekhez hasonlóan legjellemzőbb szakmai tevékenység az információnyújtás 49 %-ban (1004 esetben), a tanácsadás 27 %-ban (555 esetben) volt, ezt követte a családlátogatás 18,73 %-ban (384 esetben), hivatalos ügyek intézésében való közreműködés 2,5% (28 esetben).

Kisebbségi esetekben jelentkezett az esetmegbeszélés, az egyéni- és családi gondozási-nevelési terv megbeszélése, illetve korrepetálás szervezése.

Az igénybevevő gyermekek életkor szerinti megoszlása

■ 0-2 éves ■ 3-5 éves ■ 6-13 éves ■ 14-18 éves

Az otthonban ellátott gyermekek nemek szerinti megoszlása tekintetében bekerüléskor nem volt eltérés a fiúk és a lányok között (14 – 14 fő).

A korcsoportos bontás szerint legnagyobb arányban a 0-2 évesek éltek az otthonban, ez 42,85 %-ot azaz, 12 főt jelentett. A 3-5 évesek ennél alacsonyabb arányban 8 fővel (28,57%), a 6-13 éves korosztály 6 fővel (21,42%), a 14-18 éves korosztály 2 fővel (7,14%) képviseltette magát.

A szakmai munkavégzésben továbbra is kiemelt feladatként szerepelt az ellátásban részesülők körében annak elfogadtatása, hogy az igénybe vett szolgáltatás ellenértékét a meghatározott időben megtérítsék. Felismerjük, hogy kiadásaik tervezésénél prioritást kell élveznie a lakhatásért fizetendő személyi térítési díj kiegyenlítésének. A következetes munka eredményeképpen - az elmúlt évekhez hasonlóan - jó volt a lakók fizetési morálja.

Az átmeneti otthonban a családgondozás során a munkatársak intenzív szociális munkát folytattak a hatékony együttműködés és a problémák megoldása érdekében.

A család- és gyermekjóléti szolgálat, illetve központ szakembereivel közösen elkészített egyéni gondozási tervekben a lakókkal közösen kerültek megfogalmazásra az átmeneti gondozás igénybevételéhez vezető okok, a megoldáshoz vezető utak, illetve a célok eléréséhez szükséges feladatok, tennivalók, valamint az intézmény által biztosított segítségnyújtás formái.

A munkatársak aktív segítséget nyújtottak a szülőknek a gyermekekkel kapcsolatos napi gondozási, nevelési teendőik ellátásában.

A munkaviszonnyal nem rendelkező új lakóknál az elmúlt évben is kiemelt helyen szerepelt a munkaerőpiacon való elhelyezkedés. Az átmeneti otthon munkatársai önéletrajz elkészítésével és telefonálási lehetőségek biztosításával nyújtottak segítséget. 2020-ban az átmeneti gondozás ideje alatt 5 főnek sikerült munkaviszonyt létesítenie, illetve magasabb jövedelmet biztosító munkahelyet találnia.

Az átmeneti otthonban minden családdal elő-takarékossági megállapodás került megkötésre, figyelembe véve a tényleges bevételeket és a család terhelhetőségét. A lakók által vállalt elő-takarékossági összegek 5 - 50 ezer forint között mozogtak.

A havi rendszerességgel befizetett összeg megtakarításként szolgált a kiköltözéskor. A személyi térítési díjakhoz hasonlóan az elő-takarékossági befizetések is rendszerben megtörténtek.

Az otthonban lakó várandós édesanyák és gyermekek egészséges fejlődése, táplálkozása érdekében a területileg illetékes védőnő heti rendszerességgel kereste fel az intézményt.

2 családnál volt biztosított a különálló gyermekeikkel való rendszeres kapcsolattartás.

A hatékony segítségnyújtás érdekében az otthon munkatársai rendszeresen együttműködtek a szociális és egészségügyi ellátórendszer intézményeivel, így a család- és gyermekjóléti központtal és szolgálattal, a Fogyatékkal Élőket és Hajléktalanokat Ellátó Közhasznú Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság munkatársaival, a házi gyermekorvosokkal, a területileg illetékes védőnővel, a Polgármesteri Hivatal Egészségügyi és Közszolgálati Osztályával, a Szombathelyi Járási Hivatal Járási Gyámhivatalának ügyintézőivel, valamint a városban működő karitatív szervezetekkel.

2020-ban is több esetben - főként az év végi ünnepek alkalmával - kaptak lakók magánszemélyektől ruha-, játék-, illetve élelmiszeradományokat.

Az előző évekhez képest még nagyobb nehézséget okozott az ellátottak átmeneti gondozását követő lakhatásának megoldása.

A helyi lakásrendelet szerinti pályázat benyújtásához szükséges egy főre jutó havi jövedelmet, a lakók többsége nem éri el. A gyermeküket egyedül nevelő anyák, illetve a kétszülős gyermeket/gyermeket nevelő családoknál az anyák általában inaktívak (GYES). Az aktív korú szülők alacsony iskolai végzettségük miatt többnyire csak egyszerűsített foglalkoztatással, esetleg minimálbéres, vagy azt csak néhány ezer forinttal meghaladó munkabért képesek realizálni.

A felújításra szoruló bérlemények a magas felújítási költségek miatt válnak elérhetetlenné számukra.

Az átmeneti szállás, illetve a krízishelyzetre való hivatkozással történő bérlakás igénylés, mint lehetőség, az elmúlt évben is több alkalommal megoldást jelentett az intézményből kiköltözőknek.

A 2020-ban új elemként megjelenő közösségi bérlakás-rendszer újabb lehetőséget teremtett lakhatásuk megoldására.

Amennyiben egy családnak nincsenek támaszt nyújtó rokoni kapcsolatai, az albérletbe költözés jelenthetne megoldást. Az utóbbi évekhez hasonlóan kevés albérleti lehetőség volt Szombathelyen.

A sajtóban és az internetes felületeken meghirdetett kiadó ingatlanok jelentős részénél a tulajdonos magas albérleti díjat (70 – 90 ezer Ft/hó felett) és két, esetenként háromhavi kauciót kért, ami szinte lehetetlenné tette a kliensek számára a lakások bérbevételét.

A következő akadályt az ingatlan bérlésben általában a gyermek/gyermek jelentik. A lakást bérbe adók azon túl, hogy egy gyermekes család esetleg jobban elhasználja az ingatlant, még attól is tartanak, hogy ha a későbbiekben a család anyagi krízisbe kerül, nem tudják kiegyenlíteni a lakhatás költségeit és nehéz őket az ingatlan elhagyására kényszeríteni.

A lakásukat kiadni szándékozók részéről számolni kell az előítéletességgel is, akár a lakók származása, a gyermekeik száma, vagy jelenlegi lakhelyükkel (átmeneti otthon) kapcsolatban.

A Családok Átmeneti Otthona 2020. március 1-től az **ideiglenes távoltartás elrendelése** esetén az alábbi feladatokat végzi:

1. Munkaszüneti napokon, illetve a munkaszüneti napot megelőző munkanapon 12 órát követően az átmeneti otthon hivatalos email címére a rendőrségtől az ideiglenes távoltartás ügyében érkezett levelek fogadása, majd telefonon történő kapcsolatfelvétel a bántalmazottal, illetve a bántalmazóval.
2. Sikertelen hívás esetén a telefonhívási kísérletekről képernyőfotó készítése.
3. Sikeres hívás esetén az erre rendszeresített nyomtatványok kitöltése, valamint a hívott felek tájékoztatása.
4. A munkaszüneti napot követő munkanapon az otthon vezetője a kitöltött nyomtatványokat továbbítja az területileg illetékes család- és gyermekjóléti szolgálathoz.

2020-ban ideiglenes távoltartással kapcsolatos ügyintézésre nem került sor.

A járványhelyzet új helyzet elé állította az átmeneti otthon munkatársait. 2020. március 15-én látogatási és kijárási korlátozás, illetve tilalom lépett életbe, melyet a lakók tudomásul vettek, s a bevezetett rendelkezéseket betartották.

Az iskolás és óvodás gyermekek a korlátozások miatt az intézményben maradtak. Az otthon családgondozói, gondozói, valamint az intézmény két utcai és lakótelepi szociális munkása segítették őket a tanulásban, a házi feladatok elkészítésében, valamint azok iskolába való visszajuttatásában.

Az átmeneti otthon dolgozói az utcai és lakótelepi szociális munkások bevonásával a gyermekek számára életkoruknak megfelelő szabadidős programokat szerveztek, mintát nyújtva a szülők számára a szabadidő hasznos és értelmes eltöltéséhez.

Legnépszerűbb a „Ki Mit Tud?” volt, melyet a nagy sikerre való tekintettel, két alkalommal is meg kellett szervezni.

Sikeres volt a Föld napja alkalmából megrendezésre kerülő program, melynek során a gyermekek kertészkedtek, virágot ültetettek és gondozásukhoz kaptak hasznos tanácsokat.

A családok látogatást tettek a környék legnagyobb játszóparkjában, az Arborétumban, illetve lovas foglalkozáson vehettek részt.

A külső helyszínek alkalmasak voltak a friss levegőn történő kikapcsolódáshoz, és tablet, telefon, tv nélkül is maradandó élményt nyújtottak a résztvevők számára.

A visszajelzések alapján egyértelmű, hogy további igény mutatkozik a hasonló foglalkozásokra.

Az utcai és lakótelepi szociális munkások segítséget nyújtottak az iskoláskorú gyermekeknek a tanulásban, és részt vállaltak a szabadidős programok megszervezésében, lebonyolításában.

Az otthonban megrendezésre került az anyák napja és a gyermeknap. Az ünnepekről közösségformáló, hagyományápoló, értékközvetítő céllal történt megemlékezés.

A koronavírus járvány második hulláma nem hozott a tavaszihoz hasonló szigorú intézkedéseket, de az időszakra eső ünnepekhez kapcsolódó programok (Mikulás, karácsonyi ünnepség) a bevezetett rendelkezések miatt nem kerültek megszervezésre.

Helyettes szülői szolgáltatás

2020-ban szolgáltatást igénybe vevő nem volt.

Az év folyamán a férőhelyek és a helyettes szülők száma nem változott, 9 engedélyezett férőhellyel, 6 fő helyettes szülővel rendelkezett az intézmény.

Együttműködés az SOS Gyermekfalu Magyarországi Alapítványával

SZMJV Önkormányzata 2015. július 1. napjától 2020. június 30. napjáig szóló együttműködési megállapodást kötött az SOS Gyermekfalu Magyarországi Alapítványával, az Alapítvány által működtetett Kőszegi gyermekfaluban és a Sési Lakásotthonban gondozott szombathelyi gyermekek ellátására vonatkozóan. Az Önkormányzat a szerződés keretében meghatározott számú bérlakásokat biztosít az otthonteremtési támogatásban részesülő nagykorú fiatalok elhelyezésére, a nagykorú utógondozottak külső férőhelyen történő ellátásához, továbbá nevelőszülő és gyermekek ellátása céljából. Továbbá az Önkormányzat 3 millió Ft összegű támogatást biztosít a fejlesztőpedagógiai szolgáltatás továbbfejlesztéséhez.

A felügyeleti szervek ellenőrzéseinek tapasztalatai

A felügyeleti szervek által végzett ellenőrzések visszajelzései alapján az intézményekben a magas színvonalon végzett szakmai munka folyik, megfelelő szakmai körülmények között.

IV.

JÖVŐRE VONATKOZÓ JAVASLATOK, CÉLOK

A gyermekek egészséges testi, lelki, értelmi fejlődését illetően kiemelt jelentőségű az észlelő- és jelzőrendszer tagjainak tevékenysége, akik 2020. évre vonatkozóan is elkészítették és eljuttatták a Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ és Gyermekjóléti Szolgálathoz tájékoztatójukat.

A tájékoztatók alapján az alábbiakban összegezhetők a szombathelyi lakóhelyű kiskorúakkal kapcsolatos adatok, információk, illetve a jelzőrendszer 2019. évi működése.

a) Az állandó szombathelyi lakcímmel rendelkező kiskorúak jellemzői

Szombathely városban a 2020. január 1-ei állapot szerint **14.940 fő** (az összlakosság 19%-a) 0-18 éves kiskorú élt. Létszámukat, valamint az összlakosságon belüli arányukat illetően a korábbi évhez képest minimális növekedés figyelhető meg.

Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata az elmúlt év során különböző **támogatásokkal, kedvezményekkel, juttatásokkal** próbált javítani a rászoruló gyermekek, családok helyzetén.

A család- és gyermekjóléti szolgálatoknál a 2020. évben 1050 ügyfél fordult meg, ebből 353 fő új igénybe vevőként jelentkezett.

A kliensforgalom 2020. évben 7266 volt.

A család- és gyermekjóléti központ 2020-ban 169 esetben tett javaslatot hatósági intézkedésre, ebből az elutasított javaslatok száma 2020-ban 3 volt.

A család- és gyermekjóléti központ tevékenysége 2020-ban 512 gyermekre és 297 családra terjedt ki.

Az észlelő- és jelzőrendszer tevékenysége

A jelzőrendszeri tagok az elmúlt év során is számos nehézséggel, problémával, megoldandó feladattal találkoztak. A legjellemzőbb problémának az anyagi (lakhatási, megélhetési), az életviteli, a gyermeknevelési, a családi-kapcsolati probléma, a magatartás-, teljesítményzavar, a lelki-mentális, a beilleszkedési probléma, valamint – leginkább a középiskolákban – az igazolatlan mulasztás bizonyult.

A jelzőrendszeri tagok a tavalyi évben több esetben is tettek **jelzést** valamely intézmény, hatóság felé, köztük a család- és gyermekjóléti szolgálat/központ irányába.

A család- és gyermekjóléti szolgálathoz, illetve központhoz a 0-17 éves gyermekekkel, fiatalokkal kapcsolatosan a legtöbb jelzés a köznevelési intézményektől érkezett. Emellett nagyobb számban érkezett jelzés a rendőrségtől, a személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatóktól és az egészségügyi szolgáltatóktól.

A nagykorú (18 éves és idősebb) személyekkel kapcsolatosan küldött jelzések legnagyobb számát a közüzemi szolgáltatóktól valamint az önkormányzattól, jegyzőtől, érkezett jelzések tették ki.

A problémák kezelése megköveteli, hogy az észlelő- és jelzőrendszer tagjai közötti **együtműködés** a lehető leghatékonyabb legyen. Elmondható, hogy a család- és gyermekjóléti szolgálattal/központtal való 2020. évi együtműködését – a korábbi évekhez hasonlóan – a jelzőrendszeri tagok többsége pozitívan értékelt. Az együtműködés megfelelőnek, gördülékenynek, hatékonynak bizonyult, rendszeres kapcsolattartás, kölcsönös segítségnyújtás, segítőkészség, a jelzésekre történő gyors reagálás jellemezte. Néhányan megfogalmazták azonban, hogy tájékoztatást szeretnének kapni a család- és gyermekjóléti szolgálattal/központtal kapcsolatban álló gyermekről, a kapcsolatfelvétel okáról, a megtett intézkedésekről.

A gyermekek helyzetének javítása érdekében a jelzőrendszeri tagok főbb javaslatai a következők voltak:

- A családok anyagi helyzetének javítása. Több felajánlás, támogatás a rászoruló családok számára. A szülők tájékoztatása az igénybe vehető támogatásokról. Információs füzet szerkesztése az igényelhető önkormányzati támogatásokról.

- Anyagi és természetbeni juttatások körének bővítése, adományok gyűjtése, karitatív és civil szervezetek bevonása a családokkal végzett munkába, segítő szervezetek összefogásának erősítése. Újabb kereskedelmi egységek csatlakozása az Élelmiszerbank Egyesületéhez.
- Lakhatási körülmények javítása. Anyaotthonok számának növelése. A családok átmeneti otthona férőhelyei számának bővítése, nevelőszülői hálózat bővítése. Több, a családjából kikerült gyermek kerüljön nevelőszülőhöz elhelyezésre.
- Probléma esetén konzultáció a szülőkkel, gyors információcsere az érintett intézménnyel, jelzőrendszeri taggal, gyors intézkedés. A problémamegoldás érdekében nyújtott segítség elfogadtatása a szülőkkel. A problémás családokkal történő szorosabb együttműködés, kapcsolattartás, ellenőrzés.
- Az észlelő- és jelzőrendszeri tagok (pl.: nevelési, oktatási intézmény) tájékoztatása a család- és gyermekjóléti szolgálattal/központtal kapcsolatban álló gyermekről, a kapcsolatfelvétel okáról, a megtett intézkedésekről. Rendszeres kapcsolattartás a család- és gyermekjóléti szolgálattal/központtal, illetve az észlelő és jelzőrendszeri tagok között.
- A szülői szerepre történő felkészítés, életvezetési, háztartásgazdálkodási tanácsadás, egészségnevelés az általános- és középiskolákban. A szülők felelősségtudatának kialakítása és fejlesztése. Tanácsadás a szülőknek a gyermekneveléssel, a gyermekek képességének fejlesztésével kapcsolatban.
- A hátrányos helyzetű gyerekek mielőbbi közösségben történő elhelyezése (bölcsőde, óvoda).
- Az oktatási rendszer fejlesztése. Az oktatási rendszerben dolgozó munkatársak felkészítése az egyre több magatartás problémás gyermekre. Alternatív módszerek bevezetése.
- Az egészségügyi, szociális ellátórendszer (különösen a pszichés és/vagy pszichiátriai problémákkal küzdő gyermekek, felnőttek ellátása) fejlesztése, bővítése. A pszichológusok, iskolapszichológusok számának emelése.
- A szabadidő hasznos eltöltésével, szociális érzékenyítéssel, közösségépítéssel kapcsolatos iskolai programok felajánlása, megismertetése a tantestülettel és igény szerinti megtartása a diákok és osztályfőnökök jelzései alapján. Több ingyenes sportolási lehetőség, ifjúsági közösségi tér. Kortárs segítők képzése, alkalmazása.
- A gyermek- és ifjúságvédelmi munkakör visszaállítása az iskolákban, hivatalos formában.
- A segítő szakemberek jelenléte a gyermek és ifjúsági rendezvényeken, program szinten történő bekapcsolódás, szakmailag jól bevált módszerek átadása, megosztása.
- Továbbképzések biztosítása az észlelő- és jelzőrendszer tagjai számára.
- A távoktatás feltételeinek javítása, internethozzáférés bővítése a családok számára. A nehéz anyagi helyzetben lévő családokban nevelkedő gyermekek számára megfelelő eszköz, internet-kapacitás biztosítása.
- A rendkívüli járványhelyzet miatt nagyon sok család került nehéz helyzetbe, melynek következtében nagy mentális erőfeszítéseket kell tenniük a családi egység megtartása érdekében. A pandémiás helyzetet, a bezártságot nehezen kezelni tudó családok számára segítségnyújtás a helyzet feloldásában, a körülmények elfogadásában. A feszültségek oldása érdekében a gyakorlatban jól hasznosítható technikák megismertetése mind a szülők, mind a gyermekek részére.

Végezetül a **hatékonyabb együttműködése érdekében** tett legfőbb javaslatok:

- A család- és gyermekjóléti szolgálat/központ részéről tájékoztatás a gyermekkel kapcsolatos problémáról, annak hátteréről, a megtett intézkedésekről, illetve a helyzetükben bekövetkezett változásokról.
- Szorosabb kapcsolattartás, gyakori esetkonzultáció, esetszembeszélés, lehetőség szerint személyes találkozás, egyeztetés a jelzőrendszeri tagok között a gondozott családok vonatkozásában.

- Az óvodai és iskolai szociális segítő tevékenységet végző szakember beilleszkedésének konkrét feladat meghatározással történő segítése (pl.: részvétel osztályszintű foglalkozások, iskolai programok szervezésében).
- Közös képzéseken történő részvétel a személyes megismerés, a jobb együttműködés céljából.
- A szakemberek érzékenyítése a szociális és gyermekvédelmi problémák iránt a felismerés elősegítésének érdekében.
- Összeállításra és megküldésre kerüljön az illetékességi területek szerinti családsegítők, esetmenedzserek elérhetőségei az észlelő és jelzőrendszeri tagok számára. A családsegítő/esetmenedzser személyében, bekövetkezett változások jelzése az érintett jelzőrendszeri tagoknak.
- Az Emberi Erőforrások Minisztériuma által összeállított protokoll (a család – és gyermekjóléti szolgálatoknak/ központoknak) összehangolása a más jelzőrendszeri tagok számára összeállított protokollal (pl.: ahogyan a védőnőket már összehangolták).
- A jelzések korai megküldése a gyermeket érintő bántalmazás, elhanyagolás gyanúja esetén.
- A jövőbeni – a koronavírus helyzethez hasonló – esetleges rendkívüli helyzetekre módszer/rendszer kidolgozása a gyermekek védelme érdekében. A pandémia idején az intézmények ideiglenes bezárása, online munkaformára való áttérése ugyanis a veszélyeztetett gyermekek mindennapos nehézségeit sok esetben láthatatlanabbá tette, vagy még tovább nehezítette.

V.

BŰNMEGELŐZÉS SZOMBATHELY VÁROSÁBAN

Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata 2006. évben fogadta el a bűnmegelőzési és közbiztonsági koncepcióját, melyet folyamatosan aktualizál.

A koncepció célja

Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata közbiztonsági és bűnmegelőzési filozófiájának megfogalmazása, a megvalósítandó célok, illetve prioritások kijelölése, a végrehajtás meghatározása, továbbá korszerű társadalmi bűnmegelőzés szellemében megfelelő keret biztosítása, az alapvető emberi jogok érvényesítése, az életminőséget javító közbiztonság megteremtése, a jogsértéseket előidéző okok és a sértetté válás veszélyének csökkentése, a bűncselekmények eredményes megelőzése, a lakosság és az anyagi javak védelme érdekében tevékenykedők közötti párbeszéd megteremtése.

Alapelvek

Az emberi méltóság és az alapvető emberi jogok tiszteletben tartása. A bűnmegelőzés szabályozott keretek között zajló, felelősséggel járó olyan tevékenység, amelynek érvényesítése során tiszteletben kell tartani az emberi jogokat, követni kell az alkotmányos jogállam elveit.

Arányosság elvének érvényesítése. A beavatkozás módjának megválasztásakor figyelemmel kell lenni az arányosság elvére, törekedni kell az egyéni autonómia és a közösségi kontroll egyensúlyára.

Kirekesztés elkerülése. A társadalmi bűnmegelőzés rendszere a társadalmi igazságosság elvén alapul, törekedni kell a társadalmi kirekesztés, az előítéletesség elkerülésére és a biztonsághoz fűződő érdekek érvényesítésére.

Megbélyegzés elkerülése. Tiszta felelősségi viszonyok és világos, jól körülhatárolt szerepek rögzítésével el kell érni a bűnözés és áldozattá válás csökkentését, bűnmegelőzés címen kényszerítő vagy megbélyegzést eredményező módon nem szabad beavatkozni.

Az elsődleges prevenciós munkát a Vas Megyei Rendőr-főkapitányság Bűnügyi Osztályának Bűnmegelőzési Alosztálya az alap- és középfokú intézményekben tanulók, illetve a

pedagógusok irányába fejt ki. Mind az ifjúsággal hivatásszerűen foglalkozók, mind a civil szféra egyéb területein dolgozók körében rendszeresen tartanak felvilágosító előadásokat az erőszak áldozatainak felismerhetőségéről, a fiatalok ilyen esetben tanúsított magatartásáról, illetve az áldozattá válás megelőzéséről.

Az iskolai bűnmegelőzési tanácsadói hálózat a 2013/2014-es tanévben kezdte meg működését. A Szombathelyi Rendőrkapitányság állományából három fő vett részt a programban. A bűnmegelőzési tanácsadók elsősorban bűnmegelőzési, ifjúságvédelmi feladatokat láttak el Szombathely hét középiskolájában, illetve a hozzájuk kapcsolódó kollégiumokban. Alapvetően heti rendszerességgel, az együttműködési megállapodásban rögzített időtartamban fogadóórákat tartottak az érintett oktatási intézményekben, biztosítva ezáltal a rendőri jelenlétet az iskolákban. Ezen felül a 15-18 éves korosztályt veszélyeztető jogellenes cselekményekkel kapcsolatban prevenciós előadásokat tartottak a felmerülő igények alapján.

Az év során kialakult járványhelyzet, valamint az azzal összefüggésben bevezetett digitális oktatási rend következtében a programok csak részben kerülhettek megvalósításra.

A Rendőrség 2014 szeptemberében a kiskorúak kábítószer-fogyasztásának csökkentése érdekében új programot indított, melynek célja, hogy minden tizenkettő és tizennyolc év közötti gyermeket nevelő szülő lehetőséget kapjon arra, hogy - évente legalább egy alkalommal - közvetlen, személyes és interaktív tájékoztatásban részesüljön a kábítószer - fogyasztás büntetőjogi következményeiről. A kezdeményezés a szülők - megelőzésben betöltött - szerepét hangsúlyozza. A programban résztvevő rendőr az alap- és középfokú oktatási intézményekben - tanévenként legalább egy alkalommal - összevont szülői értekezletet tart a kábítószer bűnözéssel kapcsolatos kockázatokról; kéthetente egy alkalommal - mindig azonos időpontban - egy órás időtartamban telefonos ügyeletet tart azon szülők részére, akik problémájukat telefonon szeretnék megbeszélni. A programban résztvevő rendőrök elérhetőségei megtalálhatóak az érintett iskolákban kihelyezett tájékoztatókon. A program a tavalyi évben is végrehajtásra került.

A gyermek- és fiatalok áldozattá válásának megelőzése érdekében az elmúlt évben - a gyermek- és ifjúságvédelmi programok folytatásán túlmenően - a következő prevenciós tevékenységek kerültek végrehajtásra:

- Együttműködtek Szombathely Megyei Jogú Város Kábítószer Egyeztető Fórumával. Három alkalommal szakmai megbeszélésen, egy esetben – a turisztikai szezonban – Szombathely egyik településrészén szervezett kistelepülésen vettek részt.
- Kistelepülések során, gyermektáborokban, rendezvényeken széles körben terjesztették a bűnmegelőzési témákban készített kiadványaikat.
- Elektronikus hírlevélén keresztül tájékoztatták a lakosságot - valamennyi korosztályt, köztük a fiatalokat is érintően - az aktuális bűnmegelőzési tanácsokról, programokról.
- A nyári időszakban végrehajtották a Rendőrség „Házhoz megyünk!” elnevezésű bűnmegelőzési programjának megyei feladatait. A program keretén belül információs pontot működtettek, ahol az állampolgárok részére hasznos információkat nyújtottak, tájékoztató kiadványokat adtak át, illetve ingyenes BikeSafe kerékpár-regisztrációt végeztek. Szombathelyen az elmúlt évben két esetben került sor a „Házhoz megyünk!” program, illetve több alkalommal önálló BikeSafe regisztráció végrehajtására.
- A „Bűnmegelőzési Strandparti” elnevezésű programot az elmúlt évben is folytatták, amelynek keretében egész napos interaktív játékot, bűnmegelőzési tanácsadást biztosítottak a családok részére. A szombathelyi Tófürdőn a program keretében BikeSafe kerékpár-regisztrációt is szerveztek.
- A programok végrehajtása során több alkalommal bemutatták a Mobil Bűnmegelőzési Centrumot.

- A halottak napjához és az adventi időszakhoz kapcsolódó bűnmegelőzési tevékenységük során az online térre helyezték a hangsúlyt.
- A Vas Megyei Rendőr-főkapitányság Közlekedésrendészeti Osztálya egész évben nagy hangsúlyt fektetett a megye közlekedésbiztonságára és a közlekedési balesetek megelőzésére. Az óvodások, általános- és középiskolások részére szervezett programok a kialakult járványhelyzet miatt csak részben kerülhettek végrehajtásra..

A Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ és Gyermekjóléti Szolgálat éves gyermekvédelmi szakmai tanácskozására az éves tájékoztató a Szombathelyi Rendőrkapitányság részéről az alábbi:

Gyermekkorúak bűnelkövetésével kapcsolatos tapasztalatok:

A gyermekkorú személyek által elkövetett bűncselekmények nagy része leginkább a tulajdon elleni, illetve erőszakos cselekmények elkövetésében nyilvánult meg az előző évben – általában szintén gyermekkorú személyek sérelmére. A bűnelkövetések vezető oka pedig a szülői elhanyagolás, a gondozás, az odafigyelés hiánya volt.

A fiatalkorúak bűnelkövetésével kapcsolatos tapasztalatok:

A fiatalkorú bűnelkövető személyek esetében a fent említett okok mellett megemlíthetők az anyagi, környezeti, illetve magatartási viszonyokból eredő okok is. Erősödő tendenciát mutat továbbá a gyermek- és fiatalkorúak kábítószer-fogyasztása.

A bűnelkövetések háttérében meghúzódó okok:

A fiatalkorú és gyermekkorú elkövetőknél jellemzőek a szocializációs problémák, a látott példa, illetve családon belüli nevelés hiánya. Említhető emellett a COVID-19 járvány miatti korlátozás által okozott összezártság.

A Szombathelyi Rendőrkapitányság a tavalyi évben 38 gyermekkel kapcsolatosan élt **jelzéssel** a család- és gyermekjóléti szolgálat és/vagy központ felé – körülbelül ötször annyi gyermekkel kapcsolatosan, mint 2019-ben. A jelzések háttérében jellemzően az állt, hogy az érintett kiskorúak jelen voltak szüleik (különélő, elvált, vagy folyamatban levő válás miatt külön élő) vitáinál, veszekedéseinél.

A Szombathelyi Rendőrkapitányság munkatársai 2020-ban részt vettek a család- és gyermekjóléti szolgálat által szervezett **éves szakmai tanácskozáson**, továbbá a **szakmaközi megbeszélésen**. Észlelő- és jelzőrendszeri **esetmegbeszélésen**, **esetkonzultáció**n nem vettek részt.

Bűnmegelőzésben, prevenciók munkában szerzett tapasztalataik:

A koronavírus helyzet a bűnmegelőzési és prevenciók munkát is befolyásolta, nem kerültek megtartásra a D.A.D.A. program előadásai.

A család- és gyermekjóléti szolgálattal/ központtal történő együttműködéssel kapcsolatos tapasztalataik pozitívak, az együttműködést rendszeres kapcsolat, kölcsönös, rendszeres adatszolgáltatás jellemzi.

Kábítószer Egyeztető Fórum

Szombathelyen 2001 szeptemberében alakult meg a KEF a Nemzeti Drogstratégia ajánlásait figyelembe véve.

A KEF egy helyi szintű szakmai munkacsoport, kompetenciája, illetékességi területe Szombathely Megyei Jogú Város közigazgatási területe. Összehangolja a városban folyó drogprevenciók programokat, a drogproblémával foglalkozó intézmények munkáját.

A programok szakmai színvonala folyamatosan emelkedik. A munkacsoport fő célja a kábítószer probléma reális érzékeltetése, a probléma társadalmasítása annál is inkább, mert ezt a területet magas látencia jellemzi.

KEF által támogatott programok és eszközök

Szombathely Megyei Jogú Város 2005. óta rendelkezik drogellenes stratégiával. Szombathely MJV Önkormányzata költségvetési rendeletében biztosít forrásokat a KEF működéséhez, kábítószer ellenes stratégiai feladatokra, helyi akciók és programok megvalósítására.

A KEF pillérek pályázat útján juthatnak az általuk kidolgozott programok KEF költségvetéséből történő támogatásához. A 2020. évben a vírushelyzet miatt többször át kellett írni a programtervezetet, sajnos sok programot nem sikerült megvalósítani, illetve hangsúlyt kapott az online térben való megjelenés. Ezek ismeretében az alábbi programok valósultak meg a KEF költségvetéséből:

- 2020. július 29. – Agora Kulturális Központ - Félkövérddölt – Savaria Slam Poetry X
- 2020. augusztus 7. – Vas Megyei Család, Esélyteremtő és Önkéntes Ház - Kortárs mozdulj! – Szünidei prevenciók ifjúsági délután – közösségfejlesztés, szabadidő hasznos eltöltését szolgáló ifjúsági rendezvény
- 2020. augusztus 25-27. – Agora Kulturális Központ - "Felzárkózunk – Gyermekeink az adathalászos hálózában" címmel. Jogi, informatikai, tartalmi kérdések a fiatalok internethasználatával kapcsolatban, Előadásokkal összekötött szakmai műhelymunka gyermek és ifjúsági korosztállyal foglalkozó szakemberek számára.
- 2020. szeptember – Agora Kulturális Központ - Prevenciók hét a VMRFK Bűnmegelőzési osztályával, Vas Megyei Rendőrfőkapitánysággal és a Vasi Ifjúságért Egyesülettel együttműködésben 1,5 óra, 3 helyszínen interaktív foglalkozás a szenvedélybetegség témájának feldolgozására. Célcsoport: általános iskola felső tagozatosai.
- 2020. október 20 - AGORA Savaria Filmszínház - "FOMO, Megosztod, és uralkodsz!" című film vetítése
- 2020. október 27. Agora Kulturális Központ - Bongor – Nista Insta
- 2020. október 19-22 Prevenciók hét a Városházán - Roll-upok segítségével hívtuk fel a figyelmet a különböző szenvedélyek ártalmaira. Alkohol, cigaretta, energiaital
- 2020. IV. negyedév-2021. IV. negyedév - Tíz lépcső Alapítvány - Party szerviz + szemléltető eszközök
- 2020. 10-11. hó - Szombathelyi Egészségügyi és Kulturális Intézmények Gazdasági Ellátó Szervezete Védőnői Szolgálat és egészségfejlesztési Intézet - Eszközbeszerzés prevenciók előadások megtartásához – roll up

Gazdálkodás

Szombathely MJV KEF évi 2.000.000 Ft felhasználását vitte át a 2020. évre. A KEF 2020. évi költségvetése szintén 2.000.000 Ft. A Fórum a 2020. évben így 4.000.000 Ft-ból gazdálkodhatott.

KEF kapcsolatok

2020. szeptember 30. - "A negatív gyermekkori élmények hatása a szenvedélybetegségek kialakulására, a felismerés és a megelőzés lehetőségei; kábítószerprevenció az iskolapad mellett!" elnevezésű online szakmai konferencián való részvétel

2020. december 7.-én Debreceni Kábítószerügyi Egyeztető Fórum által szervezett online előadáson vett részt Kelemen Krisztián, a Szombathelyi KEF elnöke. Az ESPAD - 2019. évi kutatás eredményeinek ismertetését különös tekintettel Magyarországra Dr. Elekes Zsuzsanna, a Budapesti Corvinus Egyetem Kommunikáció és Szociológia Intézet / Szociológia és Társadalompolitika Tanszék egyetemi tanára tartotta.

VI.

AZ ÖNKORMÁNYZAT ÉS A CIVIL SZERVEZETEK KÖZÖTTI EGYÜTTMŰKÖDÉS

Szombathelyen a www.birosag.hu adatai alapján közel 700 bejegyzett civil szervezet működik, amelynek 70 %-a egyesületi, fennmaradó része alapítványi formában működik.

Az Önkormányzat már 2013. évben célul tűzte ki, hogy a hatókörében működő közel 700 civil szervezettel partnerséget alakítson ki. Ennek érdekében a Közgyűlés 25/2013. (I.31.) Kgy számú határozatával elfogadta Szombathely Megyei Jogú Város Civil Koncepcióját, amely a 2013-2016. év közötti időszakra célokat határozott meg az Önkormányzat számára. A Civil Koncepcióban megfogalmazott célok sikeresen megvalósultak. Felmerült az igény, az elért eredmények bemutatására, és újabb célok megfogalmazására.

Ezért az Önkormányzat 2017. decemberében tárgyalta az új 2018-2022. közötti időszakra vonatkozó Civil Koncepcióját, amelyet 337/2017 (XII.14.) Kgy. sz. határozatával fogadott el. A Civil Koncepció részletesen bemutatja az Önkormányzat és a civil szervezetek között megvalósuló együttműködéseket, mint a például a civil szervezetek számára létrehozott pályázati felületet az Önkormányzati Támogatások Rendszerét, az Önkormányzat és a civil szervezetek között létrejött konzultatív szervezetet a Civil Fórumot, és az egyéb együttműködések, az Év Civil Szervezete-díjat, a civil aloldalt, a partnerségi egyeztetés menetét, és újabb megvalósításra váró célokat fogalmaz meg a 2018-2022. közötti időszakra.

A **Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ és Gyermekjóléti Szolgálat** vonatkozásában a civil szervezetekkel való együttműködés nagyon konkrét, és általában természetbeni adományok nyújtása során valósult meg (Magyar Máltai Szeretetszolgálat, Karitasz, Vöröskereszt, Élelmiszerbank).

A **Szombathelyi Gyermekvédő Liga** tevékenységével az Önkormányzat családtámogató rendszeréhez kapcsolódik. Nyaranta a hátrányos helyzetű gyermekek és fiatalok részére egy hetes önismereti és kommunikációs, illetve kortárssegítő tábort szervez. A rászoruló családok és gyermekek részére élelmiszer-, játék-, és ruhaadományokat gyűjt, Mikulás-napi ajándékosztást végez.

Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzatával a **Magyar Máltai Szeretetszolgálat** immár 20 éve együttműködési megállapodás keretében tevékenykedik a szociális, az egészségügy és az ifjúságvédelem területén. Folyamatos segítséget nyújtanak a szociálisan rászorulóknak /ruha-, élelmiszer-, háztartási gép-, tüzelő-, bútorosztás/.